

سنگر سازان

کانون سگرسازان بی سگر

شماره ۹۲ - بهمن ماه ۱۳۹۸
(ویژه چهل و یکمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی)

گزارشی از فعالیت های
کانون سگرسازان بی سگر
در سال ۱۳۹۸

شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت پروژه های مهندسی دفاع مقدس

بهمن آمد؛ با اقتدار سلیمانی

خجسته میلاد حضرت زهرا(س)

ما برای اینکه ایران خانه خوبان شود
خون دلها خورده ایم، رنج دوران برده ایم

صاحب امتیاز:

کانون سنگر سازان بی سنگر مرکز

مدیر مسئول:

محمد صدوری

سر دبیر:

محمد دوعلی

طراحی و صفحه آرایی:

نگارستان رایانه

مدیر اجرایی:

مجید صفی

ویرایش و نمونه خوانی:

فرزانه مختاری

همکاران این شماره:

فتح اله نادعلی، سید جواد میر شفیعیان،

عسکر محمدی،

باتشکر از همکاری:

کانون های سنگر سازان بی سنگر استان ها و

شهرستان های ویژه و کلیه عزیزانی که ما را

در تهیه این ویژه نامه یاری کردند.

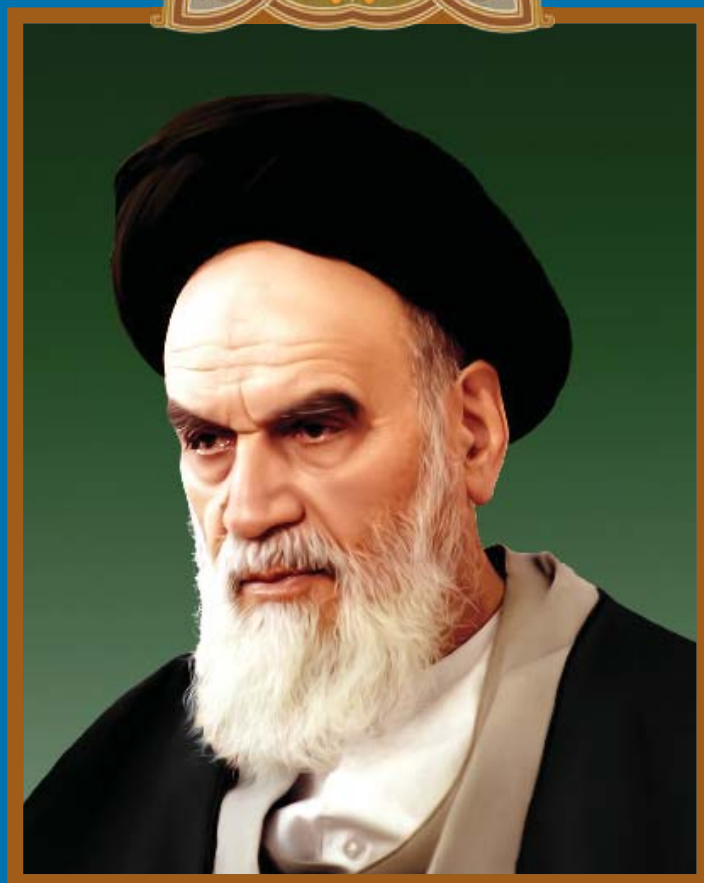

در این شماره می خوانید	
۴	آفرین بر شما که به اسلام و انقلاب آبرو دادید
۶	جهاد سازندگی مظهر حرکت مردمی خالص و عاشقانه
۸	با اقتدار سلیمانی
۱۱	جهاد سازندگی و سپاه پاسداران؛ دو بال انقلاب
۱۶	ویژگی های اعتقادی و مذهبی مهندسی رزمی دفاع مقدس
۲۶	سردار دل ها از زبان یک دوست جهادی
۳۰	شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت پروژه های مهندسی دفاع مقدس
۵۱	نگاهی گذرا به فعالیت های کانون در سال ۱۳۹۸

* تصاویر به کار گرفته شده در این نشریه از کلیات فعالیت های سنگر سازان بی سنگر می باشد و الزاما منحصر به مطلب مندرج نیست.

* نشریه سنگر سازان بی سنگر آماده دریافت مطالب، خاطرات، دلنوشته ها و... شما عزیزان می باشد.

* نشریه در تلخیص یا ویرایش محتوای ارسالی مختار می باشد.

با تأسیس این ارگان عظیم، انقلاب اسلامی ما توانست به دور افتاده‌ترین مناطق کشور راه یابد و رسالت تاریخی و اسلامی خود را با تمام کارشکنی‌ها به اقصی نقاط کشور برساند. به راستی فرزندان اسلام، خواهران و برادران اینارگر با عضویت در این نهاد انقلابی، با فداکاری بی نظیر خود، در میان دشوارترین شرایط زندگی و سخت‌ترین مناطق جغرافیائی کشور توانستند در مدتی کوتاه، این همه آثار زنده و ارزنده را در تمام ابعاد برای مردم ستمدیده ایران به ارمغان آورند.

کم نیستند، خواهند و برادرانی که در بدترین شرایط، دست به اقدامات فرهنگی و عمرانی زدند و به بدترین شکل، به دست گروهک‌های از خدایی خبر و منافقان دنیا پرست شهید گردیدند. چرا که این از خدایی خبران خوب فهمیدند که این جوانان جهادگرند که بذر انقلاب را در دل هر روستائی می کارند و با آبادانی مناطق محروم است که هر روستائی و شهری محروم سربازی می شود. پاسدار انقلاب اصیل اسلامی در روستاها و شهرهای دور افتاده این آب و خاک به گل می نشیند و تنها به همین دلیل است که هر جهادگری را مانند رزمندهای در میدان نبرد می دانند که از انقلاب و اسلام و ایران دفاع می نماید.

باید اعتراف کرد که اینان بزرگترین آبرو را به انقلاب اسلامی خود داده‌اند و با تعهد به اسلام و ایمان به خدای تعالی، در این راه، بهترین نمونه و الگو برای همه جوانان مسلمان و متعهد اسلامی گردیدند. امروز در گوشه و کنار کشور و در میان دورافتاده‌ترین روستاهای محروم و بد آب و هوا که قدم بگذارید، با اینارگران جهاد سازندگی مواجه می شوید که خیلی زودتر از شما، خود را بداندجارسانده‌اند و با نداشتن امکانات لازم، با هر وسیله‌ای که در اختیار داشته و دارند، با تمام وجود، در از بین بردن کمبودها و مشکلات و بیماری‌ها و نارسائی‌های مردم کوشش می نمایند و در بسیاری از موارد، برای ایجاد وسایل رفاهی، از اینار جان خود در رخ نکردند.

من هرگاه از نزدیک با جوانان پر شور و پر تحرک جهاد سازندگی مواجه می شوم و یا در وسایل ارتباط جمعی، آثار ارزنده فرهنگی و عمرانی آنان را شنیده و یا می بینم، از دل برای موفقیت و سربلندی آنان دعا می کنم.

تحقق آرمان‌های ملت مسلمان و انقلابی ایران و برای پیاده کردن برنامه‌های اسلام، عاشقانه به استقبال شهادت شتافته‌اید... که مقدم بر همه سازندگی هاست، غفلت نکنید و همان گونه که بارها یادآور کرده‌ام، سازندگی روح را بر سازندگی جسم مقدم دارید تا به خواست خدای تعالی، با نیروی ایمان، کارها به بهترین و سریع‌ترین وجه پیش رود و هرچه زودتر با کمک خداوند و یکدیگر، این کشور را به خودکفایی و آبادی کامل برسانیم.

ان شاء الله.

آفرین بر شما که
به اسلام و انقلاب اسلامی
آبرو دادید

پیام حضرت امام خمینی (ره) به مناسبت سالروز تأسیس جهاد سازندگی
۶۱/۳/۲۱

جهاد

سازندگی،

یادگار ارزنده‌ی امام

بزرگوار است که به دست با برکت امام

طیبه‌ای غرس شد و رشد کرد و میوه داد و کشور

بزرگوار، مراحل مختلف سازندگی کشور مطرح شد. کشوری که انقلاب و امام

و ملت را در مراحل سازندگی کشور مطرح شد. کشوری که انقلاب و امام

مسأله‌ی جنگ مطرح گردید و ایران اسلامی در یک معرکه‌ی مسلحانه

وارد میدان شود، مسأله‌ی وابسته و فاسد پهلوی تحویل گرفته بودند، یک ویرانه‌ی به تمام

و این ملت، از دست رژیم و ظاهر و رنگ و روستاها خراب، بدون جاده و راه، بدون آب، بدون برق، بدون

معنا بود. آبادانی و رژیم ارتباط پیدا می کرد. روستاها خراب، بدون جاده و راه، بدون آب، بدون برق، بدون

منافع عناصر اصلی آن رژیم ارتباط پیدا می کرد. روستاها خراب، بدون جاده و راه، بدون آب، بدون برق، بدون

امکانات و بدون کار تولیدی به درد بخور؛ شهرها دچار انواع و اقسام اشکالات و اوضاع کشور، کلاً نابسامان!

در چنین شرایطی امام بزرگوار، جهاد سازندگی را به وجود آورد و اعلام کرد و خیل عظیم جوانان مؤمن و پُرشور، به این

حرکت انقلابی پیوستند. معلوم بود که در این تشکیلات، آنچه لازم است، کار و ابتکار است؛ کار خستگی ناپذیر و ابتکار و

نوآوری برای نجات کشور. چه جوانهای باارزشی، چه انسانهای پاکیزه و نورانی ای و چه صاحبان استعداد و فکری در

این مجموعه، در سلسله خدمتگزاران درآمدند و در راههای دور، در شهرها و روستاهای دوردست، در جاهای گرم، در

جاهای سرد و شرایط زیستی نامناسب، با مشکلات زیادی فعالیت کردند.

هنوز جنگ تحمیلی شروع نشده بود که جهاد سازندگی شهید داد. این خیلی مهم است. جهاد سازندگی در

میدان سازندگی شهید داد. چون کسانی که انقلاب توفیق پیدا کند. می دیدند که این جوان

تحصیل کرده و آگاه، یا این انسان ماهر و خدوم و زحمتکش، با سازندگی و کار خود، پایه‌های این نظام را

مستحکم می کند؛ لذا تعدادی از این عزیزان، قبل از شروع جنگ تحمیلی، به وسیله‌ی عناصر منافق

و مخالف با نظام مقدس جمهوری اسلامی، جان خود را از دست دادند و به شهادت رسیدند. بعد هم

جنگ تحمیلی شروع شد و باز جهاد سازندگی در خطوط مقدم بود. در طول دوران جنگ، در لقیب پرافتخار «سنگر ساز»

بی سنگر»، نشان دهنده‌ی خیلی از معانی است. در خطوط مقدم بود. این لقب پرافتخار «سنگر ساز»

ساختید. جاده‌ی موصلاتی نیروها و انبارهای مهمات را شما ساختید. تعمیرات را شما انجام

دادید. کارهای بزرگ و ابتکاری را که به ذهن کسی خطور نمی کرد که کسانی بتوانند

انجام دهند، شما پیشرو و مبتکر بودید.

... رسالت جهاد سازندگی، همچنان باقی است. نباید تصوّر کرد که جهاد سازندگی،

رسالت انقلابی خود و آن مسؤلیتی را که در میان بسیاری از ارگانهای دیگر به او

تشخص می داد، از دست داده است؛ به هیچ وجه این گونه نیست. نکته‌ی اساسی

این است که دستگاه‌های گوناگون در کشور، همه مشغول خدمتند. امروز

بحمدالله دستگاه‌های دولتی بر اثر زحمات دولتمردان خدمتگزار و دلسوز،

هر کدام در هر بخش، به خدمات باارزشی سرگرمند؛ لیکن نهادهایی

مثل جهاد سازندگی که از انقلاب جوشیده‌اند، چه خصوصیتی دارند؟

چگونه است که در درون این تشکیلات، تلاش فراوان و خدمت‌های بزرگ در

اسلامی محفوظ است، اما شروع نوآوری در کشور، همه جا

آن با دلسوزی انجام می گیرد و از لحاظ کاری هم توفیقات

نوآوری این مجموعه‌ها از بقیه‌ی بخشها جلوتر و بالاتر

است؟ البته بحمدالله امروز نوآوری در کشور، همه جا

هست؛ اما شروع نوآوری و جرأت و جسارت ورود در

جهاد و نهادهای انقلابی پدید آمد و بر محور آن

حرکت شد. نکته‌ای است که در اول، در امثال

این موفقیتها در بخشهای مختلف، راز همی

به ایمان انقلابی است؛ ایمان به حقیقت

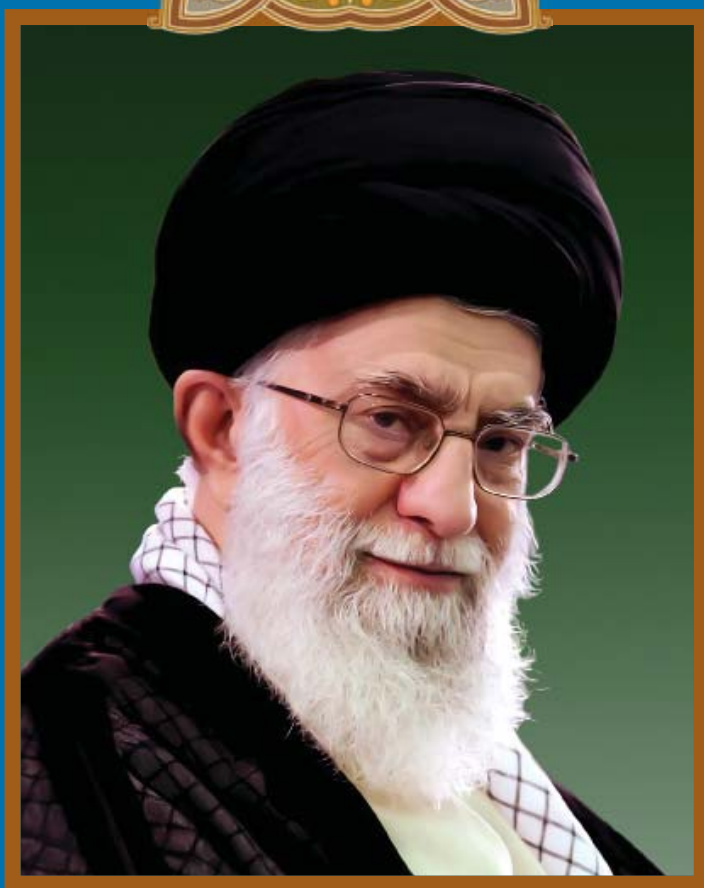
والا و درخشانی که توانست این کشور

را نجات دهد. از چه چیزی این کشور

دهد؟ از دوران جاهلیت تاریک

دلتبار برای ملت ایران!

بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار جمعی از مسئولان جهاد سازندگی
۱۳۷۷/۲/۱۵

فتح الله نادعلی

انقلاب سالی دیگر را پشت سر گذاشت با اقتدار سلیمانی

آن روز خورشید انقلاب از مغرب
هستی طلوع نمود و افقی به بلندای یک جهان
را گرما بخشید. ده روز بعد جبهه ای از نور ، خانمان دیو
سرکش را به آتش کشید و فرشته خوبی ها ، هدیه ای از جنس افتخار
را تقدیم بشریت کرد . انقلاب پیروز شد و قدرتی دیگر در عصر جدید متولد
گردید ؛ قدرتی وابسته به یزدان ؛ دل بستهٔ مظلومان و کمر بسته در برابر ظالمان !
قدرتی که در چهل و یکمین سال تولد نورانی خویش ، مایهٔ افتخار جغرافیای آزادی خواهی جهان
است.

حضرت امام خمینی(ره) از انقلاب اسلامی با عناوینی چون «معجزه قرن» و «انفجار نور» یاد نمود ؛

معجزه ای که اکنون مرزها را در نور دیده و با وجود تمام پیچ و خمها و دشمنیها، استوار و پرطنین در سطح منطقه و جهان پیش می‌رود.

اکنون ایران اسلامی بدون هیچگونه تردید، تهدیدی جدی برای استکبار و زیاده خواهی‌های این جبهه قدرتمند است و آنان نیز با استفاده از تمام ظرفیت‌ها در پی مهار آند و یقینا پس از تجربه چهل ساله دشمنی با این مرز و بوم و بهره گیری از تمام ابزارهای ممکن برای نابودی و مهار انقلاب اسلامی، به دنبال تحقق یکی از نقشه‌های راهبردی خویشند؛ ایجاد یأس و ناامیدی در جامعه و به‌ویژه در نسل جوان! آنان در تلاشند تا از طریق سیاه‌نمایی، بزرگ کردن مشکلات، کم‌ارزش جلوه دادن دستاوردهای انقلاب، ناکارآمد نشان دادن نظام دینی و با استفاده از قدرت رسانه‌ای خود، مانع درک واقعیات انقلاب اسلامی و دستاوردهای ارزشمند جمهوری اسلامی از سوی جوانان ایرانی شوند؛ تا بتوانند در پشتوانه‌های مردمی نظام ایجاد خلل نمایند و دهه فجر و سالگشت پیروزی انقلاب اسلامی می‌تواند زمان مناسبی برای بازخوانی انقلاب و مرور دستاوردها و در نتیجه خنثی کردن این هدف استراتژیک دشمن باشد.

به تعبیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی): دشمنان سعی می‌کنند؛ انقلاب را از یاد مردم ببرند؛ اما دهه فجر، انقلاب را به یاد مردم می‌آورد.

باید صادقانه مشکلات اعلام و منصفانه دستاوردهای غیر قابل وصف که در فضایی آکنده از دشمنی، تحریم، جنگ، ترور و... به ظهور نشسته، به زیبایی ترسیم گردد. باید جوانان این مرز و بوم این واقعیات عزت‌آفرین را بدانند و به کشور و نظام حاکم بر آن افتخار کنند؛ دستاوردهایی همچون:

- طبق رده بندی دو موسسه معروف انگلیسی بنام "اینترنشنال SOS" و کنترل ریسک "ایران؛ در زمره امن ترین کشورهای جهان
- ایران، قطب پزشکی خاورمیانه
- طبق لیست منتشر شده توسط بنیاد بین المللی پژوهش در مورد سرطان، ایران کشوری که نامی از آن در لیست ۵۰ کشور پر سرطان جهان وجود ندارد
- به اقرار نشریه اکونومیست ایران، دارای دومین ارتش قدرتمند سایبری جهان
- ایران، چهارمین کشور جهان در زمینه علم نانو
- ایران، دارای سومین مرکز پیوند عضو برتر جهان
- ایران، سریع ترین کشور جهان از نظر رشد نوآوری
- ایران، سومین کشور پیشرفته جهان در زمینه دانش سلول‌های بنیاد
- ایران، ششمین کشور پرتاب کننده موجود زنده به فضا
- ایران، طراح و سازنده قدرتمندترین سلاح تک تیرانداز جهان
- ایران، یکی از چند کشور سازنده جت جنگنده در جهان
- ایران، پنجمین کشور تولید

- کننده کاغذ از سنگ در جهان
- ایران، تنها سازنده داروی آنژی پارس برای درمان زخم‌های دیابتی و ایمود برای کنترل بیماری ایدز در جهان
- طبق گزارش بخش اقتصادی سازمان سیا، ایران ۳۷ امین صادر کننده برتر جهان در بین ۲۲۷ کشور
- ایران، دومین کشور سازنده دستگاه شتاب دهنده خطی پرتو درمانی در جهان
- ایران، دوازدهمین کشور جهان در زمینه دندانپزشکی
- ایران، یکی از چند کشور جهان که بیش از ۹۵ درصد داروهای مورد نیاز مردمش را خودش تولید می‌کند.
- طبق گزارش روزنامه ایندپندنت انگلستان ایران، سیزدهمین قدرت برتر جهان از نظر سیاسی نظامی و اقتصادی
- طبق جدول سازمان ملل، ایران پرشتاب ترین کشور دنیا در زمینه رشد امید به زندگی
- ایران، یکی از چند کشور سازنده ناوشکن‌های اقیانوس پیما در جهان
- بر اساس جدول سازمان ملل ایران؛ پر سرعت ترین کشور جهان در زمینه رشد شاخص توسعه انسانی
- ایران، پنجمین کشور جهان در زمینه فناوری برتر قرن ۲۱ یعنی لیزر
- ایران، رتبه اول خاورمیانه و هفدهم جهان در زمینه پرورش آبزیان
- ایران، هشتمین کشور جهان از نظر گسترش خطوط لوله کشی

گاز و بهره‌مندی مردم از گاز

- ایران، از پیشرفته‌ترین کشورهای جهان در زمینه درمان ناباروری
- ایران، بیستمین کشور جهان از نظر ترانزیت دریایی
- بر اساس رده‌بندی وب‌سایت آمریکایی (BusinessInsider) ایران، دارنده چهارمین نیروی بزرگ دریایی جهان
- طبق گزارش سازمان یونسکو ایران، دارنده بالاترین نرخ رشد پذیرش دانشجوی خارجی در جهان
- ایران دارای رشد فزاینده در تولیدات زراعی، باغی و دامی در حدی که به جز ایجاد امنیت غذایی در کشور به صادرات آن نیز می‌پردازد. این بخش از پیشرفت ایران اسلامی به حدی است که در حوزه تحریم‌ها کمترین آسیب را متوجه خود کرد و در حقیقت تامین غذای سالم، کافی و مستمر در اوج تحریم‌های ظالمانه استکبار، موفقیت چشمگیر نظام اسلامی بود.

و ده‌ها موفقیت دیگر در حوزه‌های مختلف دیگر که لازم است در یک اقدام فراگیر رسانه‌ای، این دستاوردها احصا و نتایج آن در اختیار ملت بزرگ ایران قرار گیرد.

و در حوزه دشمن‌شناسی و شناخت تنوع و تکثر تهدیدات دشمن، دهه فجر و سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی نیز فرصت مناسبی است برای؛

* شناخت ابعاد و گستردگی کینه‌توزی‌های استکبار و مقاومت همه جانبه مومنان خستگی‌ناپذیر!

* شناخت بالندگی ایران عزیز در عرصه رقابت با قدرت‌های علمی جهان.

* شناخت تهدیدات پیش‌رو! تهدیداتی کاملاً نوین، فناوری پایه و مردم‌محور که در دستور کار دستگاه جهانی استکبار در مهار روند توسعه ملت و کشور عزیزمان قرار دارد.

* شناخت ظرفیت‌های متنوع و قابل‌اتکال داخلی در تقابل هوشمند و شجاعانه با تمام دسیسه‌های دشمن!

ملت قدرشناس ایران اسلامی از بهمن ۵۷ تا کنون، با این که خود خالق زیبایی‌های مستمر و عزت‌آفرین بوده است؛ اما همچنان قدرشناس راد مردان و مجاهدانی است که از جان خویش گذشتند؛ تا ایران و ایرانی همیشه با عزت و مقتدر باقی بماند. یادمان هست؛ قدرشناسی و بیعت ملت با شهدا را در طول تاریخ انقلاب؛ از بیعت با شهدای ترور در دهه شصت تا شهیدان هشت سال حماسه و ایثار و از شهدای علمی و هسته‌ای ایران و تا خلق حماسه‌ای دیگر در بیعت با "سردار دل‌ها"!

مقام معظم رهبری چه زیبا می‌فرمایند: هر گاه و هر جا که از پیروزی ۲۲ بهمن یادی و نامی آورده می‌شود، چهره شهید و نقش خونین شهادت، در برابر

چشم‌ها پدیدار می‌گردد. امسال نیز ملت فهیم و شجاع ایران بار دیگر خیابان‌های کشور را محل جولان "قدرت مقاومت" کردند و به تمام حیل‌ها و نیرنگ‌های آمریکای جهانخواه "نه" گفتند. جهان شاهد بود که در یوم الله ۲۲ بهمن امسال، میلیون‌ها «قاسم سلیمانی» امیدوارانه، قدرت ایمان را به نمایش گذاردند و شکست آمریکا و پیروزی ایران عزیز را در تمام عرصه‌ها تبریک گفتند.

بی‌شک اصلی‌ترین برنامه پس از بهمن هر سال، حرکت مدبرانه، خالصانه، هوشمندانه، شجاعانه و مستمر مدیران این کشور برای تقویت دلبستگی بیشتر ملت به نظام مقدس جمهوری اسلامی است. حرکتی از جنس مردم، برای مردم و برای رشد و تعالی کشور در تمام زمینه‌ها. حرکتی در راستای مقابله هوشمندانه در برابر تمام تهدیدات و حملات هدفدار دشمن! ان شاء الله.

گفتگو با سردار حسین دققی

جهاد سازندگی و سپاه پاسداران؛ دو بال انقلاب

سردار سرتیپ پاسدار حسین دققی
چهره‌ای آشنا و شناخته شده در حوزه دفاع
مقدس است که مسئولیت‌های مختلفی را
تجربه نموده است.
در مصاحبه‌ای با ایشان به بیان خاطرات
دوران دفاع مقدس و نقش جهادگران
پرداخته شده که بخش اول آن در برابر
نگاهتان است.

ضمن

عرض سلام

و خوش آمد. شما اولین بار

چگونه با بچه‌های جهاد برخورد داشتید و

آشنا شدید؟

بسم الله الرحمن الرحيم.

بنده هم خدمت شما و خوانندگان نشریه تان سلام عرض می‌کنم. خداوند شهدای جهاد سازندگی و سنگرساز بی سنگر را بیامرزد و با ارواح طیبه شهدای کربلا محشور نماید. در مورد اینکه من چه وقت با جهاد آشنا شدم باید عرض کنم قبل از انقلاب به کارهای جهادی علاقه داشتم. در سال ۵۳ در اطراف کرمان بین بم و ماهان؛ هر سال برای کار تبلیغی می‌رفتم. در این منطقه در تمام این روستاها برای تبلیغ می‌رفتم. آن وقت من طلبه بودم. در بعضی از این روستاها حمام ساختیم، در بعضی از این روستاها کارهای عمرانی انجام دادیم. بعد از پیروزی انقلاب، من در ابتدا در جهاد خدمت می‌کردم و توسط برادران جهاد سازندگی کاشان برای کار تبلیغی به روستاها می‌رفتم. بنابراین اگر دوستان جهادی قبولم داشته باشند، افتخارم این است که جهادی هستم. بعد از مدت کوتاهی در ابتدای پیروزی انقلاب، در غرب کشور در نبردهای پاه و مریوان و... حضور داشتم، به گچساران مامور شدم. آنجا منطقه نفتی بود، گروه‌ها آنجا خیلی فعال بودند. مثلاً راهپیمایی گروهک‌ها ۶۰۰۰ نفر بود، راهپیمایی ما ۱۰۰ نفر. یعنی حزب الله در آنجا تشکلی نداشت در حالی که حزب توده سابقه ۷۰ سال فعالیت در آنجا را داشت. گروهک‌ها خیلی آنجا کار کرده بودند. مردم متدین و مسلمان بودند اما تشکلی نداشتند. در آنجا من هم کار فرهنگی در سپاه را انجام می‌دادم و هم به عنوان مهندس جهاد در روستاها کار می‌کردم. یادم هست با ماشین

*** خب برسیم به بحث فعالیت‌های
پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد.
لطفا در این مورد قدری صحبت
کنید.**

جهاد چه قبل از عملیات‌ها و چه در حین عملیات و چه بعد از عملیات یکسری وظایف را بر عهده گرفته بود. وقتی جنگ شد ما بچه‌های سپاه و جهاد با هم رفتیم جبهه. با هم بودیم اصلا. دوتا نبودیم. تا زمانی که اولین یگان‌ها را درست کردیم، خیلی فرق و تمایزی بین بچه‌های جهاد و سپاه در خط مقدم نبود. بچه‌های جهاد سازندگی تفنگ روی دوش داشتند برای درگیری با عراق، در عین حال هر کاری پیش می‌آمد انجام می‌دادند. تا زمانی که قرار شد تیپ‌های عملیاتی را تشکیل دهیم. اولین یگانی که در سپاه تاسیس شد تیپ عاشورا بود. بچه‌هایی که از جهاد با ما بودند، تیپ عاشورا را تاسیس کردیم. ما نظرم‌ان

وقتی جنگ شد
ما بچه‌های
سپاه و جهاد
با هم رفتیم جبهه.
با هم بودیم اصلا.
دوتا نبودیم.
تا زمانی که
اولین یگان‌ها
را درست کردیم،
خیلی فرق و تمایزی
بین بچه‌های
جهاد و سپاه
در خط مقدم
نبود.

جهاد که در اختیار من بود، در روستاهای گچساران در هر چند روستایی یک پروژه را مدیریت می‌کردم و مرا به عنوان مهندس جهاد می‌شناختند در حالی که مهندس نبودم. دوستان جهاد گچساران که بیشتر مدیرانشان بچه‌های کاشان بودند آمدند آنجا و شروع به فعالیت کردند. ما با هم بودیم. بنابراین حقیر با جهاد از ابتدای انقلاب و با فعالیت جهادی قبل از انقلاب آشنا بودم.

جهاد سازندگی و سپاه به فرمایش حضرت امام دو بال انقلابند و این دو بال تقریباً توانسته بودند سال‌های اول انقلاب تمام ظرفیت نیروهای انقلابی را سازماندهی کنند. هر جا که می‌رفتید بچه‌های انقلابی یا در سپاه بودند یا در جهاد که این ظرفیت بسیار عظیم و قابل توجه بود و جلوی هر توطئه و تهدیدی را می‌توانست بگیرد.

اینها به شدت مورد حمایت مردم بودند و مردم این دو تشکل را واقعا قبول داشتند. اینها نخبگان انقلابی و متدین جامعه بودند.

تیپ کربلا را تشکیل دادیم که باز هم همان بچه‌ها بودند که بعد تحویل برادران اصفهان گردید.

سپس تیپ المهدی را تاسیس کردیم. من می‌خواهم در مورد این تیپ بیشتر توضیح بدهم چون نقش برادران جهاد در این تیپ خیلی پر رنگ تر و جامع تر بود.

* این اتفاق چه زمانی بود؟

این برای عملیات فتح المبین بود. یعنی سال ۶۰ یک ماه یا دو ماه قبل از عملیات فتح المبین بود. ما تیپ المهدی را در واقع تشکیل دادیم. آن موقع معلوم نبود که پشتیبانی اش توسط چه کسی بود؟ هنوز یگان‌ها استانی نشده بودند. ما این تیپ را با سپاه جنوب تشکیل داده بودیم.

اما چون بحث استانی مطرح بود، و این تیپ بیشتر نیروهایش از تهران، کرج، کاشان، گچساران و... بودند استان فارس (منطقه ۹ سابق سپاه) یک دوره تحریم جدی بر این تیپ اعمال کرد تا این تیپ

جهاد سازندگی و سپاه

به فرمایش حضرت

امام

دو بال انقلابند

و این دو بال

تقریباً توانسته بودند

سال‌های اول انقلاب

تمام ظرفیت

نیروهای انقلابی را

سازماندهی کنند.

هر جا که می‌رفتید

بچه‌های انقلابی یا در

سپاه بودند یا در جهاد

که این ظرفیت

بسیار عظیم

و قابل توجه بود

و جلوی

هر توطئه و تهدیدی

را می‌توانست بگیرد.

این بود که سردار حاج علی فضلی را فرمانده بگذاریم و آقای عزیز جعفری جانشین ایشان باشد که فرمانده محترم وقت سپاه گفتند آقای عزیز جعفری فرمانده باشند. در آن عملیات بچه‌های جهاد در حد فرمانده گردان و گروهان هر کدام کار کردند.

چون هنوز کادرهای سپاه شناسایی نشده بود. آقای محسن رضایی به من گفت شما چندتا کادر دارید می‌خواهیم تیپ تشکیل بدهیم، من گفتم حدود ۵۰ نفر کادر داریم. مثلاً شهید کلهر، شهید حاجی پور، شهید علی موحد بود، سردار فضلی بود و از بچه‌های جهاد هم آقای محمدصدوری، احسان درستکار، شهید ابهری بودند. من گفتم ما اینها را داریم. آقای رضایی گفت خب بیاید اولین تیپ را تشکیل بدهیم. اولین تیپ، تیپ عاشورا بود. می‌خواهم بگویم استخوان بندی تیپ عاشورا بچه‌های جهاد بودند. بچه‌های جهاد جدای از سپاه نبودند. بعد رفتیم

را در کنترل خودش در آورد.

آن وقت نحوه همکاری سپاه و جهاد چطور شد؟

این نوع همکاری برای ما آن موقع نعمت بزرگی شد و یک مدلی ایجاد شد که باید روی آن بیشتر بحث کرد. مدل همکاری نزدیک و تنگاتنگ بچه‌های سپاه و جهاد. بچه‌های جهاد کاشان مسئول مهندسی و تمام نیروهای مهندسی برای آنها بود. آقای مهندس صدوری مسئول مهندسی. تمام نیروهای تدارکات را بچه‌های جهاد کاشان به عهده داشتند. مرحوم شهید سیدعلی ابهری و راجی آمدند و تدارکات تیپ را در اختیار گرفتند. موتوری و

تعمیرگاه برای وسایل نقلیه که یکی از حساس ترین ابزار پشتیبانی جنگ است، آقای احسان درستکار بر عهده گرفت. اینها چه کار کردند؟ اولاً مردم کاشان را آوردند در جبهه. ۵۰۰ نفر نیرو توسط جهاد کاشان در این واحدها مشغول به کار شدند.

ببینید یک همکاری بسیار نزدیک بین سپاه و جهاد بود. ما هم بچه‌های دیگر را بردیم در گردان‌های رزمی چون خیالمان از مهندسی و پشتیبانی کاملاً راحت بود و کیفیت بچه‌های پشتیبانی و مهندسی ما اگر از نیروهای رزمی بالاتر نبود، کمتر هم نبود. هر وقت هم که نیاز بود اینها تفنگ به دوش می‌گرفتند و در خط مقدم در رزم هم شرکت می‌کردند به نوعی می‌شود گفت که اینها نیروهای احتیاط هم به حساب می‌آمدند.

* نمونه ای از این موارد را در

خطر دارید؟

در عملیات فتح المبین، اتفاقات بسیاری افتاده که هنوز برخی از آنها ناگفته مانده است. اگر شما فیلمی که در رابطه با شهید باقری ساخته اند را ببینید و سردار رشید

مصاحبه می‌کنند، می‌گویند ما در آن زمان بی سیم‌ها را خاموش کردیم و نمی‌دانستیم در خط مقدم چه می‌گذرد. آنجا نقش بچه‌های جهاد را باید تبیین کرد. اینها در پیروزی عملیات فتح المبین و گرفتن سایت ۵ نقش خیلی تعیین کننده ای را ایفا کردند.

روز قبلش دو تا از برادران ما، شهید مصطفی حسن زاده و شهید اکبر زجاجی با موتور برای شناسایی رفته بودند، یک اتفاق عجیبی افتاد. این دو عزیز می‌گفتند: ما رفتیم تو خط، دیدیم عراقی‌ها به ما تیراندازی نمی‌کنند. بعد نگاه کردیم دیدیم تانک‌ها را روبروی هم چیدند و یک دالان

درست کردند، با فاصله ۲۰۰ تانک‌ها را روبروی هم چیده اند تا ما برویم داخل و پشتمان را ببندند. می‌گفتند رفتیم تا نزدیک سایت ۵ و برگشتیم، دیدیم عراقی‌ها فقط تیراندازی هوایی می‌کنند. من گفتم خب نظرتان چیست؟ این دو شهید خیلی باهوش و زرنگ بودند. گفتند نظرم این است با توجه به آرایشی که به خود گرفته‌اند هر چی نیرو برود داخل نابود می‌شود. گفتم خب پیشنهادتان چیست؟ گفتند اگر نیرویی از سمت راست، از پشت تپه سبر و ما هم برویم در این دالان و با هم دست بدهیم، عراقی‌ها محاصره می‌شوند. ما با اتفاق آقای حسن زاده، شهید کلهر و برادر فضلی رفتیم قرارگاه و تصویب طرح را گرفتیم. گفتند خودتان اجرا کنید. گفتم ما یک گردان بیشتر نداریم و این کار به چهار گردان نیاز دارد. یک گردان می‌خواهد به خط بزند، یک گردان باید با این تانک‌ها درگیر شود و یک گردان هم باید عبور کند و داخل برود و به سایت ۵ برسد. گفتند بروید ما دو گردان به شما می‌دهیم.

از آن طرف به تیپ ۷ دزفول گفتند شما بدون درگیری از ارتفاعات به سمت سایت

آمدیم در عقبه
بچه‌های جهاد
که در موتوری
و تعمیرگاه و
جا‌های دیگری بودند،
گفتیم هیچ کاری نکنید
و همه بیایید.
همه آمدند
و یک گردان دیگر
درست شد
و به کمک بچه‌هایی
که به خط زده بودند
فرستادیم.
اینجا نیروهای جهاد
که در کارهای دیگری
ماموریت داشتند
به عنوان نیرو آمدند
و اشغال سایت ۵
و آزادسازی سایت ۵
یک گردان جهاد
کار کرده است
که متأسفانه
در جایی هم
ثبت نشده است.

بیایید و با تیپ المهدی وصل شوید. ما شب آماده شدیم که گردان کمکی بیاید و حرکت کنیم که گفتند گردانی در کار نیست. شهید بقایی گفت: هیچ نیرویی نداریم و خودتان هر کاری می‌توانید بکنید. ما رفتیم برای بچه‌های خودمان در شهرک المهدی که عقبه ما بود صحبت کردیم که هر کس که می‌تواند بیاید، دوباره یک گردان درست کردیم و آوردیم و شدیم دو گردان.

عملیات شروع شد، ما باید ۷ صبح الحاق حاصل می‌کردیم. ما یک گروهان گذاشتیم برای این تانک‌ها که آزاد نباشند، یک گروهان هم گذاشتیم که برود عبور کند و به عمق بزند و این تانک‌ها را بزنند تا نتوانند بعدا پشت ما را ببندند. یک وقتی شهید کلهر گفت من به شدت درگیرم، منطقه وسیع‌تر از آن چیزی که ما برآورد کرده بودیم و ما حداقل یک گردان دیگر نیاز داریم وگرنه فاتحه همه ما را بخوانید. آمدیم در عقبه بچه‌های جهاد که در موتوری و تعمیرگاه و جاهای دیگری بودند، گفتیم هیچ کاری نکنید و همه بیایید. همه آمدند و یک گردان دیگر درست شد و

برادران جهادی

که داشتیم،

یک الگوی

بسیار ارزشمند

همراهی و عضو

واحد بین سپاه و جهاد

بودند.

نیروی نظامی

یک وظیفه

بیشتر ندارد.

مثلا نیروی بسیجی

که به گردان دادند

یک وظیفه بیشتر

ندارد و آن هم

جنگیدن است.

ولی نیروی جهادی

ما باید هم می‌جنگید

و هم پشتیبانی

می‌کرد.

توانستند عبور کنند. جهاد تا آنجا پیش آمده بود و از طرفی در حال کمک کردن برای تخلیه اسرا بودند. هر چند در جنگ، ۳۸۰۰ اسیر به نام برادران ارتش ثبت شده است. حال اسرا تخلیه شدند. یگان‌ها فقط ماشین و ادوات و توپ و... را می‌برند. مهمات در منطقه را چه کسی جمع می‌کند؟ تمام این مهمات در این منطقه وسیع رها بود. دشمن ریخته بود و فرار کرده بود. از گلوله توپ تا فشنگ و نارنجک.

بچه‌های جهاد سازندگی کاشان تمام این مهمات‌ها را جمع کردند. یادم هست که برای عملیات بیت المقدس، آرپی جی کم داشتیم. از قرارگاه آقای احمدپور فرمانده پشتیبانی کربلا به من گفت شنیدم شما گلوله آرپی جی دارید؟ گفتم بله، چند تا می‌خواهید؟ گفت مثلا ۲۰ جعبه. گفتم: این‌ها را بچه‌های جهاد جمع کردند و در جعبه گذاشته اند ولی ضامن ندارد. من ۲۰۰ جعبه به شما می‌دهم، تریلی بفرست.

اینها را بچه‌های جهاد جمع کرده بودند. گفت: اینها خیلی خوبه. تریلی فرستاد و به آنها تحویل دادیم. فقط آرپی جی آن اینقدر بود. تمام مهمات منطقه را جمع کرده بودند.

اینها تمام مهمات را جمع کرده بودند، تفکیک کرده بودند، منظم و بسته بندی کرده بودند این در حالی است که ما هیچ خدماتی به اینها نمی‌دادیم. نه غذا می‌دادیم، نه آب نه هیچ چیز دیگری. این یکی از کارهایشان بود. چرا ما از زحمات برادران جهاد در قبل، حین و بعد از عملیات غفلت کنیم.

ادامه دارد...

به کمک بچه‌هایی که به خط زده بودند فرستادیم. اینجا نیروهای جهاد که در کارهای دیگری ماموریت داشتند به عنوان نیرو رزمی آمدند. در اشغال سایت ۵ و آزادسازی سایت ۵ یک گردان جهاد کار کرده است که متأسفانه در جایی هم ثبت نشده است.

برادران جهادی که داشتیم، یک الگوی بسیار ارزشمند همراهی و عضو واحد بین سپاه و جهاد بودند. نیروی نظامی یک وظیفه بیشتر ندارد. مثلا نیروی بسیجی که به گردان دادند یک وظیفه بیشتر ندارد و آن هم جنگیدن است. ولی نیروی جهادی ما باید هم می‌جنگید و هم پشتیبانی می‌کرد. من یادم هست آن روز که فتح المبین را تمام کردیم. ما در حدود ۳۸۰۰ اسیر گرفتیم. اتوبوس‌های جهاد آمده بودند کنار رودخانه کرخه، از روی پل نمی

محمد دوعلی

مهندسی رزمی دفاع مقدس

ویژگی‌های اعتقادی و مذهبی

قسمت اول

مقدمه:

دفاع مقدس هشت ساله ملت ایران حامل فرهنگ و ویژگی‌های روانشناختی و جامعه شناختی ویژه‌ای است که آن را از سایر نبردها و جنگ‌های متعارف به استثنای نبردهای قهرمانان صدر اسلام متمایز می‌سازد . فرهنگ و ادبیاتی که در دفاع مقدس تولید شد آمیزه‌ای از حماسه و عرفان بود و درون مایه آن باورهای دینی و اندیشه دفاعی اسلام بود که حضرت امام (ره) در تبیین و تولید این فرهنگ و ادبیات نقش تعیین کننده ای دارند. تبیین و ادبیات نقش تعیین کننده ای دارند. تبیین، حفظ و توسعه این فرهنگ به عنوان یکی از مهمترین مولفه قدرت نرم کشور برای بهره برداری از آن در جنگهای آینده ضرورتی جدی است. روحیه حماسی ملت ایران و روحیه رزمی رزمندگان در میدانهای نبرد با دشمن بعثی، یکی از عوامل سرنوشت ساز در دفاع مقدس و دستاوردهای آن بود که آثار و پیامدهای گسترده‌ای در پشتیبانی از جنگ و پیروزی در میدان نبرد داشت. مهم اینکه به اقرار تمام صاحب نظران و فرماندهان جنگ، مهم ترین مولفه قدرت ملی و توان رزم در دفاع مقدس، روحیه

پیش درآمد:

فرهنگ و ادبیاتی که در دفاع مقدس تولید شد آمیزه‌ای از حماسه و عرفان بود و درون مایه آن باورهای دینی و اندیشه دفاعی اسلام بود که حضرت امام (ره) در تبیین و تولید این فرهنگ و ادبیات نقش تعیین کننده ای دارند. تبیین و ادبیات نقش تعیین کننده ای دارند. تبیین، حفظ و توسعه این فرهنگ به عنوان یکی از مهمترین مولفه قدرت نرم کشور برای بهره برداری از آن در جنگهای آینده ضرورتی جدی است. روحیه حماسی ملت ایران و روحیه رزمی رزمندگان در میدانهای نبرد با دشمن بعثی، یکی از عوامل سرنوشت ساز در دفاع مقدس و دستاوردهای آن بود که آثار و پیامدهای گسترده‌ای در پشتیبانی از جنگ و پیروزی در میدان نبرد داشت. مهم اینکه به اقرار تمام صاحب نظران و فرماندهان جنگ، مهم ترین مولفه قدرت ملی و توان رزم در دفاع مقدس، روحیه

به مقاومتی بی بدیل دست بزند و حکومت عراق را در تحقق مقاصدش ناکام بگذارد، روحیه جنگجویی، ایمان انقلابی و انسجام جمعی ملت آن بود».

یکی از مواردی که در سخنان حضرت امام (ره) و مسئولان جنگ به عنوان امداد الهی در دوران دفاع مقدس مورد توجه است «تحول روحی و معنوی» در بخش عظیمی از مردم به طور عام و رزمندگان اسلام به طور خاص است. این تحول در ادامه تحول روحی و معنوی ملت ایران در انقلاب اسلامی و بصورتی عمیق و گسترده تر از آن می‌توان ارزیابی کرد. این دگرگونی موجب شد، مردم و رزمندگان شیفته‌ی دفاع از اسلام و انقلاب اسلامی گردند و روحیه فداکاری، و ایستادگی و شهادت را به اوج خود رساند. حضرت امام (ره) در این باره می‌فرمایند.

«این چه روحی است که این‌ها پیدا کرده‌اند. چطور شده است که یک دفعه این جهش پیدا شد، سال‌ها زحمت می‌خواهد تا به آستانه این امر برسد. چه شد که این‌ها این طور سریع راه را طی کرده‌اند؟ این جز این (نیست) که انسان بگوید یک عنایت خاصی است، از خدای تبارک و تعالی که این‌ها خدا این عنایت را به این‌ها کرده است، این‌ها فداکاری می‌کنند و او عنایت می‌کند.»

حضرت امام (ره):

«این چه روحی است

که این‌ها پیدا کرده‌اند.

چطور شده است

که یک دفعه این

جهش پیدا شد،

سال‌ها زحمت می‌خواهد

تا به آستانه

این امر برسد.

چه شد که این‌ها

این طور سریع

راه را طی کرده‌اند؟

این جز این (نیست)

که انسان بگوید

یک عنایت خاصی

است، از خدای تبارک

و تعالی که خدا این

عنایت را به

این‌ها کرده است،

این‌ها فداکاری می‌کنند

و او عنایت

می‌کند.»

حماسی و ویژگی‌های برگرفته از باورها و اعتقادات مردم ایران و رزمندگان اسلام می‌باشد. سرلشکر غلامعلی رشید یکی از فرماندهان عالی‌رتبه دفاع مقدس معتقد است، مهم‌ترین علل ناکامی ارتش عراق در روزهای آغازین جنگ، فقدان برآورد، درک و تحلیل صحیح صدام از مولفه روانی - اجتماعی قدرت ملی ایران بود. ایشان در ادامه می‌گویند، صدام با برآورد توانایی‌ها و آسیب‌پذیری‌های ارتش ایران و کشور در ماه‌های اول انقلاب بر این باور بود که قدرت بازدارندگی لازم در ایران وجود ندارد، بنابراین در یک تهاجم پر شدت و همه‌جانبه چند روزه، می‌تواند همه اهداف خود را محقق سازد. لکن نتوانسته بود قبل از تهاجم به ایران، قدرت بدنه اجتماعی کشور و توان بسیج‌کنندگی حضرت امام (ره) را برآورد نماید. (رشید، ۱۳۸۶، جزوه درسی دوره عالی جنگ سپاه). همچنین در پژوهش‌ها و آثار نویسندگان غربی بر این موضوع اذعان شده است. کرامر (۲۰۰۱، ص ۲۷) (در پژوهشی گذشته نگر نشان داده است که «مهم‌ترین عاملی که موجب شد تا ایران تازه از انقلاب فارغ شده در برابر عراق بر خوردار از حمایت‌های تسلیحاتی همسایگان و قدرت‌های بزرگ جهانی،

خودباوری، مقاومت و پایداری، اعتماد به نصرت الهی، جز آن، قابل ارزیابی است.

در این بررسی سعی خواهد شد که به نقش ویژگی‌های اعتقادی و مذهبی مهندسی رزمی در دفاع مقدس با چهار موضوع شهادت، طلبی، ایثار و از خود گذشتگی، میهن دوستی و اطاعت پذیری پرداخته شود. آنچه مسلم است این که پرداختن به این موضوعات

در بین تمامی اعضای حاضر در مهندسی رزمی دفاع مقدس کاری ناممکن است، لذا بیشتر سعی شده است تا به بررسی این موضوع در بین شهدای شاخص مهندسی رزمی و نیز عملیات‌های مهم و سرنوشت ساز و نقش مهندسی رزمی در آنها پرداخته شود.

۱. اطاعت پذیری

اطاعت، بهترین معیار سنجش

اگر بخواهیم ایمان شخصی را نسبت به کسی بسنجیم، می‌بایست به میزان اطاعت پذیری او توجه کنیم. شاید شما خود از این دسته افراد باشید و کسانی را دیده باشید که به سبب علاقه و عشق زیادی که نسبت به کسی دارند، می‌کوشند تا سرتاپا خود را همانند وی کنند. این (دیگری مهم) تمام روح و جانشان را اشغال کرده است. از این رو همانندسازی را یکی از شیوه‌های ابراز علاقه و محبت خود نسبت به اسوه خویش

صحیفه نور، ج ۱۹، ص ۱۴۴)

مقام معظم رهبری حضرت آیه العظمی خامنه ای در این باره می‌فرماید.

«دوران جنگ و شرایط خاص آن روزها، برای عده ای از جوانان این مملکت، یک انقلاب معنوی و حقیقی به وجود آورد. این وصیت نامه شهدا تصویری از انقلاب یک نفر آدم را در آن می‌بیند» (حدیث ولایت، ج ۶، ص ۲۶۶).

بنابراین باید پذیرفت که بسیاری از مردم و رزمندگان اسلام در حماسه دفاع مقدس از نظر روحی متحول و دگرگون شدند و نفس تحمیلی جنگ توسط دشمنان انقلاب اسلامی به عنوان زمینه بروز تحول موجب بروز روحیه حماسی در ملت ایران شد و حضور داوطلبانه و مشتاقانه در صحنه‌های نبرد و پشتیبانی از ارزش‌های والای اسلامی و آرمان‌های انقلاب نشانه‌های این تحول روحی و معنوی در ملت ایران است.

همانگونه که در سطور بالا اشاره و تعریف شد، روحیه حماسی در دفاع مقدس عبارت است؛ از آمادگی داوطلبانه و فعالانه مردم ایران و رزمندگان اسلام برای دفاع از کشور و نظام جمهوری اسلامی. که با شاخص‌هایی نظیر آمادگی، شجاعت، ایثار و فداکاری، نفرت از دشمن، عشق به نظام و رهبری حضرت امام خمینی(ره)، اعتماد به نفس و

قرار می دهند.

این افراد به سبب این که اسوه و (دیگری مهم) را انسان کامل می یابند، راه و روش او را الگوی رفتاری خود قرار می دهند و برآن هستند تا شخصیت خود را با شخص و شخصیت وی همسان و همانند گردانند. شگفت این که برخی از این (دیگران مهم) و افرادی که سرمشق قرار می گیرند و اسوه و الگوی فرد می شوند، تنها در امری موفق هستند و در بسیاری

به خواسته های الگویی که به نظر وی انسان و شخصیت کاملی است تن می دهد.

از آن جایی که ولایت در تحلیل اسلامی و قرآنی، بخش اصلی و بنیادین مفهوم ایمان است و ایمان و ولایت، امری باطنی می باشد، راه شناخت ولایت پذیری و ایمان اشخاص، با اموری چون اطاعت پذیری می باشد. به این معنا که برای سنجش ایمان و دوستی هرکسی نسبت به ولی الله می بایست به اطاعت پذیری او توجه کرد. هرچه شخص مطیع تر و گوش به فرمان تر باشد دانسته می شود که این شخص عشق و علاقه ای بیشتر دارد و نسبت به ولی الله ارادت و نزدیکی بیشتری را احساس می کند؛ زیرا ولایت در فرهنگ قرآنی، ارتباط تنگاتنگی بامهر و محبت دارد و برهمین اساس و الگوست که در تفسیر ایمان واقعی گفته اند که ایمان و کفر چیزی جز حب و بغض نیست و انسان های مؤمن نسبت به خدا و رهبران اسلامی که از آنان به اولیای الهی یاد می شود، دوستی و عشق می ورزند و همین

عشق و محبت باطنی است که آنان را به انسان های مطیع و گوش به فرمانی تبدیل می کند که اگر از آنها هرچه خواهند بی هیچ اما و اگری انجام می دهند.

در روایتی است که خراسانی نزد امام صادق (ع) آمد و عرضه داشت: چرا شما حق خود را از خلافت ظاهری باز نمی ستانید و قیام به حکومت و برپایی آن نمی کنید؟

از امور دیگر زندگی لنگ می زند و از شخصیت کامل و یا متعادل بر خوردار نمی باشند. به عنوان نمونه، الگوی شخص ممکن است فوتبالیست برتر و یا خواننده ای معروف و یا ستاره فیلم های سینمایی باشد و در مسایل دیگر انسانی حتی کم تر از حد انتظار ظاهر شده باشند، ولی شخص به سبب آن که وی را در یک مسئله موردعلاقه خود کامل می یابد، نه تنها او را در آن مورد، الگوی رفتاری قرار می دهد بلکه در امور دیگری که حتی شخص در آن امور بسیار عقب افتاده و ناقص است نیز سرمشق خود می کند. از این رو می بینیم از الگوی خود حتی در مسایل اجتماعی چون رأی گیری و انتخابات هم پیروی می کند و به کسی رأی می دهد که وی رأی داده است، اگر این ارتباط میان دونفر نزدیک تر و ملموس تر باشد، می بینیم که در هر چیزی مطیع و گوش به فرمان وی است. از این رو حتی برپایه شنیده ها و احتمالات،

پذیری او نیز بیشتر خواهد بود و در انجام عمل و فرمان اولوالامر کمتر اما و اگر خواهد کرد. (جواهردهی، علی، ۱۳۸۸) از این رو استاد حسن مصطفوی در تبیین شرایط تحقق مفهومی اطاعت به مسئله اجرای فرمان بر پایه رغبت و خضوع تأکید می‌ورزد و اجرا، رغبت باطنی و قلبی و نیز خضوع را از مؤلفه‌های سه گانه برای آن برمی‌شمارد. (التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ذیل واژه طوع)

به نظر می‌رسد که در کاربردهای قرآنی و فرهنگ اسلامی هنگامی که سخن از اطاعت به معنای ارزشی آن به میان می‌آید، به اجرای فرمانی از سوی شخص اشاره دارد که همراه با رغبت و میل باطنی و خضوع و خشوع در برابر امر کمالی و از سوی موجودی کامل باشد؛ زیرا بسیاری از مردم ممکن است که به اجرای

فرمان همراه با رغبت و خضوع اقدام کنند ولی این فرمان امری غیرکمالی یا از موجودی غیرکامل باشد که ایشان را به سوی گمراهی سوق می‌دهد. به سخن دیگر بسیاری از مردم به جای اطاعت از خدا و اولیای الهی، از ابلیس و اولیای وی پیروی می‌کنند و در مسیر خواسته‌های شیطانی گام برمی‌دارند. (سبا آیات ۱۵ و ۲۰) این پیروی چون از

سر رغبت و میل و خضوع در برابر ابلیس و شیاطین می‌باشد، سبب سلطه و چیرگی ابلیس بر ایشان می‌شود (حجر آیات ۳۲ و ۴۲) و موجبات ناسپاسی و کفران نعمت از سوی مطیعان ابلیس را فراهم می‌کند (اعراف آیات ۱۷ و ۱۸) و به جای آن که شخص به سوی کمال، خدای کامل، بهشت برود، راه خویش را کژ کرده به سوی نقص و دوزخ فراق و آتش انتقام، گام برمی‌دارد. (اعراف آیه ۱۸ و اسراء آیه ۶۳) در تحلیل قرآنی اکثریت و اقلیت بودن، مبنای درستی برای تشخیص حق و باطل نیست، زیرا می‌توان اکثریتی را یافت که بر باطل باشند و یا اقلیتی که بر حق هستند. بنابراین نمی‌توان گفت که اطاعت از اکثریت می‌تواند به عنوان یک ارزش مطرح شود؛ زیرا ممکن است این اکثریت براساس

در اتاقی که آن حضرت(ع) نشسته بود، کوره نانوايي بود و در آن آتشی افروخته شده بود. آن حضرت(ع) به خراسانی فرمان می‌دهد تا درون کوره رود. خراسانی هراسان می‌شود و به گمان آن که خطایی از وی سر زده است پوزش خواهی می‌کند.

دمی نمی‌گذرد که یکی از یاران عاشق و باوفای امام(ع) وارد می‌شود. آن حضرت(ع) به صحابی خویش فرمان می‌دهد تا به درون کوره نانوايي برود. صحابی، کفش هایش را زیربغل می‌زند و از همان جا خود را به درون کوره می‌افکند. خراسانی حیران می‌ماند که اکنون این صحابی در درون آتش کوره چه می‌کند و چه می‌شود. اما امام(ع) سرگرم گفت و گو می‌شود و توجهی به صحابی خود نمی‌کند. دمی

می‌گذرد و چون امام نگرانی را در چهره خراسانی می‌یابد به وی فرمان می‌دهد تا برخیزد و درون کوره نانوايي بنگرد. خراسانی وقتی به سر کوره می‌رود صحابی را در درون آتش نشسته می‌یابد بی آن که آتش به او زیان و آسیبی رسانده باشد. امام(ع) از خراسانی می‌پرسد: چند نفر صحابی از این دست در خراسان داریم که گوش به فرمان و مطیع محض ما باشند؟ خراسانی می‌گوید: این گونه صحابی کسی در خراسان نیست.

این حکایت به خوبی نشان می‌دهد که میزان ولایت‌پذیری شخص را می‌بایست از میزان و درجه اطاعت‌پذیری وی دانست. هرچه انسان نسبت به مولی و ولی الله نزدیک تر و محبت و عشق وی در دل و جانیش بیشتر باشد، اطاعت

مندی از پاداش های دو چندان و روزی کریمانه خداوند در دنیا و آخرت را مشروط به اطاعت از رهبران الهی دانسته است و از مؤمنان خواسته تا با اطاعت از رهبران، در مسیر تعیین شده حرکت کنند و به پاداش های بزرگ چون خوشبختی در دنیا و آخرت برسند. (جواهردهی، ۱۳۸۸)

البته از آن جایی که مدعیان و رهنمایان دروغین، بسیاری، خداوند از مؤمنان خواسته است تا در انتخاب رهبران خود دقت کامل روا دارند؛ زیرا اگر در انتخاب اشتباه کنند افزون بر این که مسئول انتخاب خود هستند و می بایست در دنیا و آخرت پاسخ گو باشند، با این انتخاب زندگی خود و جامعه را

یک توهم و خیال و یا گمان و تخمین، راهی را برگزیده باشند (انعام آیه ۱۱۶) بنابراین اگر اکثریت بر اساس منطق و عقل و اصول راستین دیگر، حرکتی را انجام دهند می توان به سبب وجود معیارهای ارزشی، اطاعت از اکثریت را درست دانست و به آن بها داد. (جواهردهی، علی، ۱۳۸۸)

۱.۱. ولایت پذیری:

ولایت به یک معنا بنیاد هستی است؛ زیرا رابطه درست و راستین میان خدا و خلق در ولایت، معنا و مفهوم می یابد. هرکسی با تبیین موقعیت و سلوک خویش نشان می دهد تا

چه اندازه در مقام قرب و یا بعد از خداوند نشست است. از این رو مفاهیم دیگری چون اطاعت و طغیان، کمال و نقصان، ایمان و کفر، حب و بغض و مانند آن متأثر از ولایت خود را نشان می دهد و ارزیابی می شود.

«انسان ها هرگاه رهبرانی با ویژگی هایی چون صادق و امین (شعراء آیات ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۲۵ و ۱۲۶ و نیز ۱۴۳ و ۱۴۴ و آیات دیگر) و خواهان اجر و مزد آخرتی و نه دنیایی (شعراء

آیات ۱۰۹ و ۱۱۰ و آیات دیگر) یافتند که تنها در مسیر راهی که خداوند گفته حرکت می کنند (لقمان آیه ۱۵) و انسان های هدایت یافته و به مقصد رسیده ای هستند (یس آیه ۲۱) می بایست از این افراد اطاعت کنند تا به این وسیله اطاعت خود را و خدا را نشان دهند. مومنان می بایست با این گونه رهبران بیعت کرده و پای بندی خود را بر اطاعت و وفای به پیمان در عمل نشان دهند. به این معنا که در هنگامه های سخت و دشواری هایی چون میدان کارزار، اطاعت محض و گوش به فرمانی خویش را نشان دهند. (بقره آیه ۲۴۶) از این رو خداوند در آیه ۳۱ سوره احزاب شرط بهره

ممکن است در مسیر درست و یا نادرست قرار دهند. بر این اساس خداوند در آیه ۷۱ سوره اسراء مردم را مسئول انتخاب رهبران خود معرفی می کند و از آنان می خواهد تا درست گزینش کنند.

معنویت عامل تأثیرگذار و مهم در دوران دفاع مقدس بوده و مهمترین شاخصی که در چارچوب تلاش سنگرزبان بیسنگر، رزمندگان جان برکف ما را از دیگر ارتشهای دنیا متمایز ساخت، ولایتمداری و اطاعتپذیری از فرامین ولی فقیه زمان بود که رمز پیروزی در دفاع مقدس محسوب میشود. (جواهردهی، ۱۳۸۸)

حضور نیروهای مهندسی جنگ اعم از

خداوند در آیه ۳۱ سوره

احزاب شرط بهره مندی از پاداش های دو چندان و روزی کریمانه خداوند در دنیا و آخرت را مشروط به اطاعت از رهبران الهی دانسته است و از مؤمنان خواسته تا با اطاعت از رهبران، در مسیر تعیین شده حرکت کنند و به پاداش های بزرگ چون خوشبختی در دنیا و آخرت برسند. (جواهردهی، ۱۳۸۸)

سراسیمه به سوی جبهه شتافت و چند روز بعد، او همراه با گروه‌های پشتیبانی و عملیات مهندسی و رزمی جهاد سازندگی نجف آباد در جبهه فیاضیه آبادان بود که پس از مدتی به دلیل کاردانی، تجربه و شجاعت او، فرماندهی گروه ۱۰۶ به او واگذار شد. (ره یافتگان، دفتر چهارم، ص ۰۴، زندگینامه شهید مهدی فتاح الجنان)

همسر شهید داریوش (مجتبی) اصل جوادیان در خاطرات خود می‌گوید:

«انگیزه اش برای رفتن به جبهه اجرای فرمان حضرت امام (ره) بود. او خیلی احساس مسئولیت می‌کرد و می‌گفت از قیامت می‌ترسم که اگر به جبهه نروم جواب خداوند را چه بگویم» شهید علی صادق نیا نیز در وصیتنامه خود چنین می‌نویسد: «تنها گذاشتن امام خمینی یعنی تنها گذاشتن امام حسین(ع) در کربلا».

شهید محسن الشریف در وصتنامه خود خطاب به خانواده و دوستان خود می‌نویسد: «پدر عزیزم، از شما طلب عفو و بخشش به خاطر نافرمانی‌هایی که تا الان کرده‌ام، می‌نمایم. مرا ببخشید تا خداوند از من راضی و خشنود باشد و شما را به پیروی از امام‌وصیت می‌نمایم. ((ره یافتگان، دفتر چهارم)

مادر عزیزم، من نمی‌توانم از شما طلب بخشش نمایم، در حالی که عمری به شما بدی و نافرمانی

پس از دستور
حضرت امام خمینی(ره)
مبنی بر تشکیل
جهاد سازندگی،
این جهاد به منظور
عمران و آبادی روستاها
شروع به کار کرد
و با آغاز جنگ تحمیلی،
بر حسب ضرورت
وارد کارزار
دفاع مقدس شد
و از عملیات فتح المبین
به صورت رسمی
کار مهندسی جنگ
به جهادسازندگی
واگذار گردید
و مقرر شد
نیروهای مهندس تحت امر
سپاه پاسداران انقلاب
اسلامی و ارتش جمهوری
اسلامی نیز به
جهاد در امر
مهندسی جنگ
یاری رسانند.

جهاد سازندگی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی در دفاع مقدس نیز از جمله خلاقیت‌ها و ابتکار عمل‌های امام راحل بود که در تقویت مهندسی رزمی جبهه اثر قابل توجه و اساسی داشت، بالاخص زمانی که فرزندان امام موفق شدند در احداث پل، ساخت دستگاه خنثی کننده بمب‌های شیمیایی، ساخت دستگاه شناسایی گازهای شیمیایی، باتلاق رو، زرهی نمودن دستگاه‌های راه‌سازی و... از خود خلاقیت و ابتکار عمل نشان دهند.

پس از دستور حضرت امام خمینی(ره) مبنی بر تشکیل جهاد سازندگی، این جهاد به منظور عمران و آبادی روستاها شروع به کار کرد و با آغاز جنگ تحمیلی، بر حسب ضرورت وارد کارزار دفاع مقدس شد و از عملیات فتح المبین به صورت رسمی کار مهندسی جنگ به جهادسازندگی واگذار گردید و مقرر شد نیروهای مهندس تحت امر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی نیز به جهاد در امر مهندسی جنگ یاری رسانند.

ولایت پذیری و اجرای فرمان ولی فقیه چنان در گوشه گوشه زندگی حاضرین در مهندسی جنگ به چشم می‌آید که ذکر تمام آنها مقدور نیست. به عنوان نمونه تعدادی به آنها را اشاره ای شده است.

«مدتی از برگشت مهدی گذشته بود، در حالی که هنوز جراحات و زخم‌های او بهبودی کامل نیافته بود، از حرکت قوای اسلام برای شکستن حصر آبادان به فرمان امام خمینی(ره) با خبر شد، مهدی بی تاب و

کرده‌ام. چطور در آن دنیا جواب گوی نافرمانی‌هایم باشم. می‌دانم که شما چه زجرها و زحماتی را در قبال بزرگ کردن من بر خود هموار نمودید، مرا ببخشید چرا که سخت به بخشش شما نیازمندم. مادرم برای من گریه مکن و اگرخواستی گریه کنی بر حسین و یارانش اشک بریز تا صبر بر تو ببارد و آرامش جایگزین ناراحتی‌های شما شود. ای خواهران برادران از شما نیز

حالات می‌طلبم.

و در آخر چند وصیت به همه می‌نمایم.

۱- هر کاری خواستید انجام دهید، ببینید برای خداست یا نه، اگر برای خدا نبود، ازانجام آنها دوری نمایید.

۲- دنبال هواهای نفسانی نروید که شما را به گمراهی می‌کشاند.

۳- بچه‌هایتان را با شهادت آشنا نمایید و درس شهادت به آنها بدهید تا مجاهد شوند.

۴- دست از امام برندارید که اهل کوفه می‌شوید و تا ابد پشیمان خواهید شد.»

علی ولی زاده در خاطرات خود می‌گوید: «یکی از عوامل این رشادت‌ها و حضور در جبهه‌ها وجود رهبری به بزرگی حضرت امام خمینی (ره) بود که مردی الهی بود و بچه‌های

رزمنده، شادی او را در نظر داشتند.

عملیات خیر عملیاتی بسیار سخت و طاقت فرسا بود و در جزیره مجنون که آن را تصرف کرده بودیم کار، گره پیدا کرد. همان روز سردار شهید ابراهیم همت آمد و گفت که حضرت امام (ره) پیام داده است که به بچه‌ها بگویید که باید جزیره را حفظ کنند و بمانند و لو آنکه کربلا شود. با همین پیام کوتاه بچه‌ها در سخت‌ترین شرایط ماندند و جزیره را حفظ کردند. یا در قضیه آزادسازی مهران که امام (ره) فرمودند مهران باید آزاد شود با همین عقیده و اندیشه ولایی، آزاد شد چون رزمندگان، به حضرت امام (ره) اعتماد و ایمان داشتند.

فضای جنگ هر چه از آغاز آن دورتر می‌شد و جنگ بیشتر طول کشید فضای معنوی بیشتر و بهتری حاکم شد، به گونه‌ای که معنویت و توکل و ایمان بچه‌ها روز به روز بیشتر شد و اصلاً با روزهای اولیه جنگ قابل قیاس نبود. این منحنی رشد معنوی و نظامی

و ایمانی و خلاقیت که از نفس گرم و مسیحایی امام خمینی (ره) بود، چشمگیر بود و نمود پیدا کرد. «ولی زاده، علی، مصاحبه با سایت تابناک

در وصیتنامه شهید علی فارسی آمده است: «آری سرزمین دانشگاه جبهه‌های ایران قدم به قدمش بوی بهشت می‌دهد و چه نیکو

و مدرس و کاشانی و از این قبیل بوده است و در نهضت اخیر و انقلاب اسلامی ایران خوب مشهود بود که چگونه روحانیت در به ثمر رساندن آن نقش داشت و در نگهداری و تداوم آن با همهٔ تهمت‌ها نقش دارد و سعی می‌کند این انقلاب نه شرقی و نه غربی باقی بماند.

بیدار باشیم و گول تبلیغات مسموم را نخوریم و این ارزش‌ها را حفظ کنیم و آنها را رها نکنیم که اگر چنین کردیم و آنها را رها نمودیم در آینده خدای ناکرده ضربه خواهیم خورد. ان‌الله یغیر و اما بقوم حتی یغیر و اما بانفسهم...»

صادق طالب باغبانی در خاطراتش می‌گوید: «در عملیات خیبر از شهید عبدالعلی مرادی خاطره ای دارم. این اولین عملیاتی بود که خیلی طول کشید. جزیره ای را از دشمن گرفته بودیم و خوردیم به نوروز که در آن ایام منطقه معمولاً خالی می‌شد. آقای محسن رضایی پیامی داد و نیروها را تشویق کرد که در منطقه بمانند و پیامی هم از حضرت امام (ره) ابلاغ کرد که اگر در منطقه خالی شود، این احتمال وجود دارد که دشمن حمله کند و مناطقی را که در عملیات خیبر گرفته ایم، پس بگیرد. امام فرموده بودند، «ما عیدمان زمانی است که پیروز شویم و رزمندگان بهتر است که عید را در کنار همزمانشان بمانند.» از جمله کسانی که برگشتند، شهید مرادی بود که از ناحیه پا و کمر به شدت مجروح شده بود. او و سه تا از همزمانش که همگی مجروح شده بودند؛ با دست و پای باندپیچی از بیمارستان فرار کرده و آمده بودند.

همه فرمان حسین زمان خمینی عزیز این نعمت الهی را لایک گفته و حضور پیدا کرده‌اند. در این دانشگاه بجز خداشناسی و ایثار چیز دیگری را نمی‌توان یافت و چه زیباست این فراز از تاریخ اسلام و بایستی قدر بدانیم و آنچه می‌توانیم خالصانه بخاطر الله مایه بگذاریم و بدانیم که خداوند پذیراست و در تداوم این حرکت بزرگ و سرنوشت‌ساز برای جهان اسلام فقط و فقط راه نجات خط امام و بطور کلی اعتقاد به ولایت فقیه می‌باشد، و اگر شناخت کاملی داشته باشیم هرگز حاضر نیستیم از مسیر آن منحرف شویم و تمام سرمایه‌های ظاهری چون مال و جان و فرزند را حاضریم در این راه فدا کنیم و در این رهگذر روحانیت حق بزرگی به گردن ما دارند و مهمترین نقش را در استقرار و جا گرفتن ولایت فقیه در قانون اساسی داشته‌اند.

چون دشمن به ارزش ولایت فقیه پی برده لذا سعی می‌کند به هر وسیله ممکن آن را از بین ببرد سعی می‌کند که اسلام حقیقی را که امام بزرگوار ما معرفی کرده از بین ببرد ولی چون مستقیماً نمی‌تواند، سعی می‌کند که روحانیت را که عامل ترویج مستقیم آن است بکوبد ولی غافل است که: «یریدون لیطفئوا نور الله بافواههم» ما خوب می‌دانیم که نقش روحانیت اصیل در ترویج احکام اسلام و قرآن و رهبری نهضت‌ها چگونه بوده است. ما خوب می‌دانیم که مبارزات رهایی‌بخش به رهبری میرزای شیرازی اول و دوم و سردار جنگل و شیخ محمد خیابانی و شیخ فضل الله نوری

اسدالله گفت: «تنها کاری که می‌کنید زودتر جنازه‌ها و تکه پاره‌های ماشین‌ها را جمع کنید.» بنده خدائی بود که با لندکروز، کامیون‌ها و ماشین آلات به آن سنگینی را یدک کش و جمع می‌کرد. خلاصه او دست به کار شد و سریع صحنه را از آن وضعیت وحشتناک در آورد. بچه‌های جهاد، دیگر حاضر نبودند کار کنند و می‌گفتند: «چرا کسی نیامد کمک؟ ما امنیت جانی نداریم.» حاج اسدالله اهل نصیحت کردن و سخنرانی نبود. بچه‌ها را جمع کرد و یک جمله گفت: «کار که تعطیل شود، چه کسی خوشحال می‌شود؟» همه گفتند: «صدام» پرسید: «چه کسی ناراحت می‌شود؟» همه گفتند: «امام» همین! حرف دیگری نزد. ساعت ۱۱ شب بود. یک مرتبه انگار یک دریایی به جوش آمد. بچه‌ها دیگر نفهمیدند چه کردند. کار شروع شد و کسی دیگر جلودارشان نبود. فردای آن روز یک شهید دادیم. یک جوان ۱۸، ۱۹ ساله که چهره بسیار قشنگی هم داشت. آنی پرید پشت دستگاه و جای او را گرفت. گفتیم: «چطور با این همه عجله؟» گفت: «مگر نمی‌گوییم شهیدان زنده‌اند الله اکبر؟ نباید با عملمان ثابت کنیم؟» (ابراهیمی، ناصر، نشریه فرهنگی - خبری کانون سنگرزبان بی‌سنگر)

گفتم، «با این اوضاع و احوال چه اجباری است؟» گفتند: «امام (ره) پیام داده اند و باید باشیم.» گفتم، «زود برگردید اهواز، ما باید چهار نفر بگذاریم مراقب شما باشند.» شهید مرادی گفت، «اگر خدا را دوست داری، اگر شهدا را دوست داری، بگذار بمانیم. ما عهد کرده ایم نوروز را در منطقه باشیم. غذا هم نمی‌خواهیم. باند و دارو هم نمی‌خواهیم. بچه‌ها که از مرخصی برگشتند می‌رویم.» دیدیم نمی‌توانیم در مقابل اصرار آنها ایستادگی کنیم. با یک پیامی حضرت امام (ره) که به رزمنده ای سالم داده بودند، اینها با مجروحیت شدید ماندند.» (طالب باغبانی، صادق، مصاحبه با شاهدیاران)

ناصر ابراهیمی جهادگر جهاد سازندگی در خاطراتش در مورد سردار جهادگر شهید حاج اسدا... هاشمی و احداث جاده کربلا می‌گوید: «اول کار هنوز ۴ کیلومتر از جاده را نزده بودیم که دیدیم دارند ضد هوایی‌ها را جمع می‌کنند. یک روز دیدم هلیکوپترهای دشمن دارند توی آسمان چرخ می‌خورند. زود رفتم قرارگاه و اطلاع دادم. حرفم را تحویل نگرفتند. کمی که گذشت، هلیکوپترها آمدند و چنان قتل عامی کردند که کار تعطیل شد و همه وحشت کردند. حاج

فضای جنگ

هر چه از

آغاز آن دورتر

می‌شد و جنگ

بیشتر طول کشید

فضای معنوی بیشتر

و بهتری حاکم شد،

به گونه‌ای که

معنویت و توکل

و ایمان بچه‌ها

روز به روز بیشتر شد

و اصلا با

روزهای اولیه جنگ

قابل قیاس نبود.

این منحنی

رشد معنوی و نظامی

و ایمانی و خلاقیت

که از نفس گرم

و مسیحایی

امام خمینی (ره)

بود، چشمگیر

بود و نمود

پیدا کرد.

مصاحبه اختصاصی

سردار دل‌ها از زبان یک دوست جهادی

پیش درآمد:
سردار جهادگر علی کارنما فرمانده پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد استان کرمان است که از دوران نوجوانی دوستی دیرینه‌ای با سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی داشته و در دوران دفاع مقدس مسئولیت پشتیبانی و مهندسی جنگ آن سردار سلیمانی بود. کرمان را بر عهده داشته است که فرمانده آقای کارنما در مصاحبه‌ای با خبرنگار ما به بیان برخی از این خاطرات پرداخته است.

* آشنایی با حاج قاسم

من سال ۵۶ کرمان در یک زورخانه‌ای به نام عطایی می‌رفتم. من خدا رحمت کند با شهید محمدحسن سیف‌الدینی رفیق بودم و به این باشگاه می‌رفتم و کشتی تمرین می‌کردیم. من می‌دیدم یک نفر با آقای ملازاده که با من رفیق بود رفت و آمد می‌کند و ورزش باستانی و بدنسازی کار می‌کردند. از همانجا با ایشان آشنا شدیم. خب ایشان یک جوان خیلی خوب و گیرایی بود. خیلی دوست داشتم با ایشان رفیق بشوم. ما اتفاقاً در خانه مان قبلاً شاگرد قالیبافی داشتیم. وقتی این کارگرها رفته بودند، پدرم اینها را اجاره داده بود که تعدادی از این مستاجرها هم بچه رابر بودند. من دیدم بعضی وقت‌ها حاج قاسم پیش اینها می‌آید. از همانجا که شب‌ها به اتاق آنها می‌رفتم، با هم رفیق شدیم.

بعد از انقلاب هم که ما دانش‌آموز بودیم و حاج قاسم در پادگان قدس سپاه آمد. دو تا سه ماه بعد از جنگ حاج قاسم

از بچه‌های لشکر بودم و هم با بچه‌های جهاد همکاری می‌کردم که بعد از آن هم در جهاد ماندگار شدم. در خیلی از زمان‌ها هم ما پشتیبانی لشکر ثارالله را بر عهده داشتیم و با حاج قاسم سلیمانی صمیمت خاصی هم داشتیم.

البته قبل از عملیات والفجر ۸ باز هم به لشکر رفتم. حتی یک عکسی را هم با شهید سلیمانی دارم که به سمت کردستان می‌رویم. ما دیدیم یک عده از بچه‌های جهاد آمدند و گفتند آقای ورشابی با شما کار دارد و دوباره در عملیات والفجر ۸ به جهاد برگشتم.

بعد از عملیات کربلای ۵ خیلی از فرماندهان بچه‌های کرمان شهید شدند و ما دوباره مجبور شدیم که بیشتر به هم نزدیک باشیم.

سردار سلیمانی و ناامنی‌های شرق کشور

بعد از جنگ هم ایشان که به کرمان آمد خب نزدیکی ما بیشتر شد. بعد از جنگ منطقه شرق کشور به شدت ناامن بود. قاطعیتی که حاج قاسم در جنوب شرق به کار برد مشکل ناامنی را تا حدودی حل کرد. به سران طوایف یک هشدار داد که تمام سلاح‌هایتان را تحویل بدهید و من هر کس را که صلاح بدانم مسلح خواهم کرد. خیلی از سران طوایف سلاح‌هایشان را تحویل دادند. البته خیلی از مشکلات منطقه اقتصادی بود. حاج قاسم با استانداری وقت هماهنگ کرد که تعدادی چاه به اینها واگذار کنند تا به سمت قاچاق و... نروند. واقعا این کار به امنیت منطقه منجر شد.

انتقال سردار به تهران

بعد از رفتن ایشان به سپاه قدس و انتقالشان به تهران،

یک گردان را راه اندازی کرد و به جنگ رفت. آقای محسن رضایی این را هم در تلویزیون گفت و هم در کرمان در دیداری خصوصی تعریف کرد که ما هنوز استان به استان نشده بودیم. ما چند گردان سازماندهی کردیم و یک گردان کم داشتیم. من در قرارگاه مطرح کردم گفتند بچه‌های کرمان هستند. من حسن باقری را خواستم بگویم ببینید فرمانده این بچه‌های کرمان کی هست؟ گفتند یک فردی است به نام قاسم سلیمانی. من ایشان را خواستم و گفتم می‌توانید یک تیپی را سازماندهی کنید؟ حاج قاسم گفت: چرا نمی‌توانیم و از همانجا تیپ ثارالله را سازماندهی کرد و وارد جنگ شد. بعد از تحصیل من همراه حاج قاسم در لشکر بودم. از عملیات ثامن الائمه تا عملیات بیت المقدس همراه ایشان بودم که در این عملیات بیت المقدس مجروح شدم که البته خیلی جدی نبود.

در عملیات والفجر مقدماتی، آقای اسحاق جهانگیری که الان معاون اول رئیس جمهور هستند شورای مرکزی جهاد کرمان بود. به من گفت ما می‌خواهیم پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد را تشکیل بدهیم. شما هم می‌آیید با هم پیش حاج قاسم برویم؟ آن زمان حاج قاسم تا آنجا که یادم هست در زیرجان فعالیت می‌کرد. گفتم بله. با آقای جهانگیری و چند نفر از بچه‌های جیرفت پیش حاج قاسم رفتیم. آقای جهانگیری گفت می‌خواهیم پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد کرمان را راه اندازی کنیم تا مهندسی شما در جنگ باشند. گفت ما از خدایمان هم هست. آقای جهانگیری گفت پس این آقای کارنما را هم آزاد کنید که به ما کمک کند. البته در آن ابتدا بچه‌های جهاد جیرفت بودند که برای کارهای مهندسی آمدند. به هر حال در عملیات والفجر مقدماتی هم

ارتباط ما کمتر شد. من در سخنرانی ای که در کرمان هم داشتم گفتم که حاج قاسم به خاطر بحث نظامی گری حاج قاسم نشد. به خاطر خصوصیات اخلاقی خاصی بود که هر کسی این را نداشت. شاید جاهایی شهید احمد کاظمی هم شباهتی به ایشان داشت ولی فرد دیگری را من سراغ ندارم که این خصوصیات را داشته باشد.

اختلافات؛ نگرانی سردار سلیمانی

یک نگرانی که حاج قاسم داشت، خیلی نگران اختلافات در جهاد بود. چندین بار هم این موضوع را گوشزد کردند. چندین بار با دوستان جهادیمان درباره اختلافات بین جهادگران توصیه می کرد. توصیه ایشان هم این بود که شما یک محوریت دارید که نبایستی از دست بدهید. شما هم باید سعی کنید بین خودتان اختلاف نداشته باشید تا بتوانید مشکلات بچه های جنگ را برطرف کنید.

بچه های جهاد مظلومند.

حاج قاسم یک حسنی نسبت به سایر فرماندهان داشت و آن هم این بود که محوریت کرمان را تا آخرین لحظه رها نکرد. هر یک یا دو ماهی یک دفعه کرمان می آمد. سالی هم دو بار با بچه های جنگ جلسه می گذاشتند. یک بیت الزهرا(س) با وقف منزل مسکونی اش در کرمان درست کرده بود، همه بچه های لشکر و جهاد را دور هم جمع می کرد. اتفاقاً دو تا سه ماه قبل یک سخنرانی در همان بیت الزهرا(س) داشت، شروع کرد از ارتش و بسیج و سپاه تعریف کرد ولی جهاد را یادش رفت. من هم در بین جمع نشسته بودم. یک دفعه چشمش به من افتاد. حالا یا می خواست مخصوص به صورت شاخص بگوید یا مورد دیگری داشت نمی دانم. از بنده اسم برد و گفت من از آقای کارنما عذرخواهی می کنم. من یادم رفت اسم بچه های جهاد را ببرم. این بچه های جهاد در جنگ بی ادعا زحمت کشیدند و گمنام هم ماندند و امروز

هم گمنامند. تلاش هایی که اینها کردند در جنگ کمتر از ما نبود ولی متأسفانه بچه های جهاد یک مقدار مظلوم واقع شدند و خداوند ان شاءالله به آنها اجر بدهد. یعنی امکان نداشت ایشان در یک جمع باشند و اسمی از بچه های جهاد نبرد و یادی از آنها نکند.

خصوصیات حاج قاسم

ایشان به شدت فروتن بود. ارادتی خاصی به ائمه اطهار(ع) به ویژه حضرت زهرا(س) داشت. به طوری که تنها ملکی که در کرمان داشت را وقف بیت الزهرا(س) نمود که البته توسط دوستان برخی از خانه های اطراف هم خریداری شد و الان جای تقریباً بزرگی شده است. ایشان ۱۷-۱۸ سال است که در هر شرایطی، ایام فاطمیه خودشان را به مراسمی که در این بیت برگزار می شود می رساند. خودشان هم جلوی در می ایستادند و به مردم خیر مقدم می گفت.

هر کس با حاج قاسم یک بار برخورد می کرد به فرد حالتی دست می داد که فکر می کرد نزدیک ترین فرد به ایشان است. من فکر نمی کنم بعد از جنگ کسی به خانواده شهدا به ویژه در کرمان و شهدای لشکر ثارالله سرکشی کند و بازدید نماید. هر دفعه هم که می آمد بایستی به چندین نامه رسیدگی می کرد. ایشان به فرزندان شهدا حساسیت خاصی داشت. عروسی یک فرزند شهید که دعوت می کردند با پرواز می آمد و بر می گشت. عجیب به مسائل ایثارگران حساس بود.

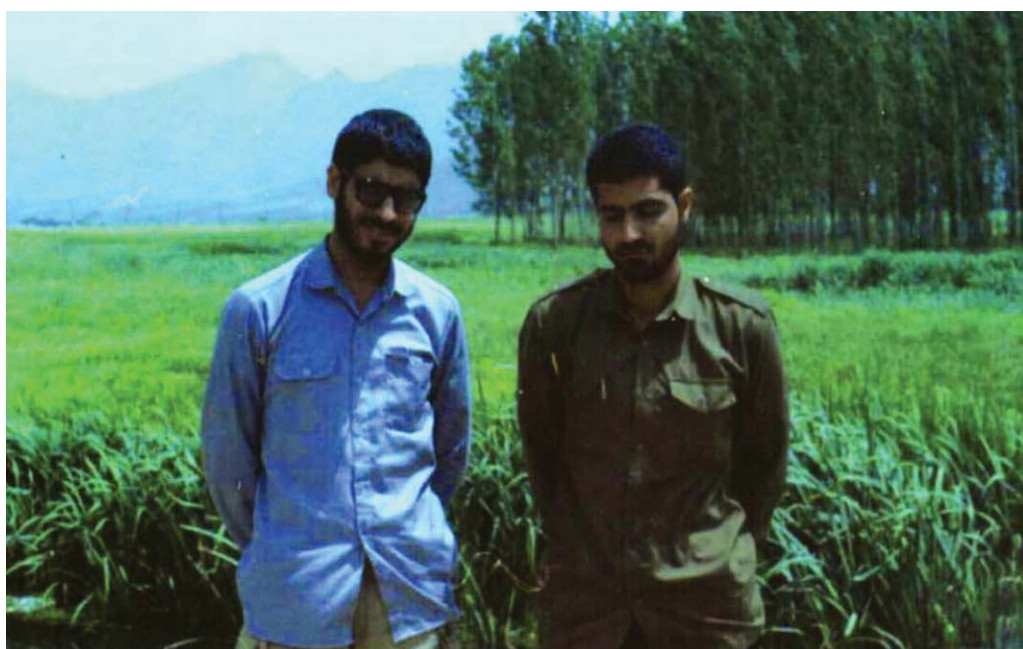
مراوده با افراد خاص

تا کسی است. زندگی سالمی دارد. من یادم هست که قبل از انقلاب خانه‌اش همین بود و الان هم هیچ تغییری نکرده است. و این خودش یک دنیا معنی دارد که حاج قاسم گفت.

رانت و پارتی بازی؛ ممنوع

من در سال ۷۰ یا ۷۱ دانشگاه رشته اقتصاد قبول شدم. ایشان هم جامعه شناسی می‌خواند. با هم دانشگاه می‌رفتیم. اولاً در کلاس می‌گفت اصلاً من را معرفی نکنید. یک استاد خانمی داشتیم که خیلی هم مغرور بود. حاج قاسم چند جلسه کلاس نیامد. این استاد گفت به ایشان بگویید که دیگر کلاس نیاید. بعد از کلاس به ایشان گفتیم، گفت هر کس می‌خواهد باشد. به هر حال کلاس نیاید و برود درس را حذف کند. به حاج قاسم هم گفتم و پیشنهاد دادم با رییس دانشگاه در این مورد صحبت کنم. گفت: اصلاً این کار را نکنید. سریع برویم این درس را حذف کنیم. راضی نشد حتی برای این موضوع کوچک هم به قول معروف پارتی بازی کنیم.

ایشان با برخی از افراد که در اصطلاح ما لات و بزن بهادر هستند هم رابطه داشت که شاید ما به صراحت بگوییم با این طور افراد رابطه ای نداریم. در زمان جنگ خیلی از آنها را به جنگ آورد و برخی از آنها هم شهید شدند. بعد از جنگ تا هم اکنون نیز این رابطه را با برخی ادامه داده است. خوب است یک خاطره در این رابطه را برایتان بگویم. من یک دفعه با ایشان کار داشتیم، گفت بیا فرودگاه می‌بینمت. رفتم فرودگاه، ایشان به راننده اش گفت شما بروید من با آقای کارنما می‌روم. بعد که سوار ماشین شدیم گفتم حاج آقا کجا بروم. گفت من زمان قبل از انقلاب یک رفیقی به نام حیدر داشتم که راننده تاکسی بود و خیلی هم قوی بود به طوری که روی کاپوت ماشین پیکان با مشت می‌زد، جایش می‌ماند. با هم به سمت خانه آنها رفتیم. زنگ یک خانه را زدیم که اشتباه بود. با اطمینان خاطر زنگ خانه دوم را زدیم که درست بود. یک پیرزنی آمد در را باز کرد. حاج قاسم گفت حیدر هست؟ پیرزن گفت با لهجه محلی گفت نه نَنو. رفته باغین. شما کی باشی؟ گفت: من قاسم. گفت کدوم قاسم؟ گفت: سلیمانی. اصلاً این پیرزن بال در آورد. پدرش آمد آن هم به همین شکل. می‌گفتند من نمی‌دانم امروز چه ثوابی کردم که قاسم سلیمانی آمده خانه من. گفت حالا حیدر کی می‌آید؟ با موبایلش تماس گرفتیم. باغین حدود ۲۵ کیلومتری کرمان است. شماره موبایلش را به این آقا حیدر داد و رفتیم. وقتی از آنجا آمدیم به من گفت: خوشا به حال این فرد که راننده

اردشیر احمدی
عقیل انبارداران

پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد

شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس

این مقاله به نقل از فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت
اسلامی، سال ۲۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۵ باز نشر گردیده
است.

چکیده

خبرگان، عوامل را تجزیه و در پنج گروه دسته‌بندی کرده
است. پنج گروه عوامل عبارت است از: عوامل انگیزشی ناشی
از اعتقاد، عوامل انگیزشی ناشی از انقلاب، عوامل فردی

این مقاله ضمن مطالعه کتابخانه ای دربارهٔ پروژه‌های
موفق دفاع مقدس به ویژه روی رودخانه اروندرود در عملیات
والفجر ۸ با بهره‌گیری از ابزار مصاحبه با دست اندرکاران این
پروژه‌ها، عوامل موفقیت آنها را استخراج، و سپس با کمک

کارکنان، عوامل مدیریتی در برنامه‌ریزی پروژه و عوامل مدیریتی در اجرای آن. در گام بعدی، این عوامل به کمک پرسشنامه بسته و ابزارهای آماری سنجیده، وزن‌دهی و رتبه‌بندی، و چارچوب نظری پیشنهادی با استفاده از نرم‌افزار لیزرل مورد آزمون واقع شد که مورد تأیید قرار گرفت. نتایج نشان داد، گروه عوامل انگیزشی ناشی از مسائل اعتقادی و انقلاب اسلامی جزء موثرترین عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس به شمار می‌رود و اولویت عوامل انگیزشی اعتقادی و انقلابی بیش از عوامل دانش مدیریتی پروژه بوده است.

کلید واژه‌ها:

موفقیت، عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس، پروژه پل بعثت، ابتکارات در دفاع مقدس، پروژه‌های دفاع مقدس.

مقدمه

از دغدغه‌های اصلی سازمان‌ها و شرکت‌های پروژه محور، اجرای موفقیت‌آمیز پروژه‌ها است. پروژه‌هایی را می‌توان موفق تعریف کرد که به معیارهای موفقیت اجرای آنها بتوان دست یافت. در بیشتر کتاب‌های مدیریت پروژه، سه معیار هزینه، زمان و محدوده (یا کیفیت)، که به تعبیری به آن مثلث طلایی می‌گویند، معیارهای رسیدن به موفقیت هر پروژه به شمار می‌رود؛ اما موفقیت پروژه به این تعریف محدود نمی‌شود؛ زیرا موفقیت در حال حاضر با توجه به معیارهای مختلف، نسبی تعریف می‌شود.

تحقق معیارهای موفقیت پروژه نیازمند عواملی است که با نقش متغیری مستقل، موفقیت آن را به خود وابسته می‌کند تا معیارهای پیش‌بینی شده به دست آید. شناسایی این عوامل در هر حالتی برای سازمان مهم جلوه می‌کند.

یکی از راه‌های شناسایی این عوامل بررسی تجربه‌ها یا درس‌های آموختنی از سایر تجربه‌ها است. گاهی تجربه‌ها را می‌توان به پیشینه سازمان محدود کرد که پیشرفت سازمانی با آزمون و خطای بیشتری خواهد بود و هزینه‌های سنگینی بر سازمان تحمیل می‌کند و گاهی می‌توان از تجربه ملی کشور و یا تجربه‌های جهانی بهره برد.

تجربه‌های جهانی معمولاً با فرهنگ و دین کشور ارائه

دهنده گره خورده است؛ مثلاً اگر عامل انگیزشی نیروی انسانی را در نظر بگیریم در کشورهای غربی، انگیزش‌های مادی را بیشتر کارساز، تجربه کرده‌اند که در سطح ملی کشور شاهد تجربه‌هایی هستیم که ارزش‌های دینی و قومی خیلی فراتر از انگیزش‌های مادی جوابگو بوده است. از این دیدگاه می‌توان تجربه‌های ملی کشور را از تجربه‌های جهانی ارزشمندتر قلمداد کرد.

در سطح ملی ایران، تجربه دوران جنگ عراق علیه ایران از اهمیت خاصی برخوردار است؛ زیرا که آنها در موقعیت ویژه‌ای به دست آمده است؛ از جمله می‌توان به کمک‌های بین‌المللی به عراق در جنگ و تحریم‌ها علیه ایران اشاره کرد که در نهایت، کمبود امکانات برای ایران را به دنبال داشته است؛ این امر به بروز خلاقیت در اجرای پروژه‌هایی منجر می‌شد که در اوج فشارهای جنگ انجام شده است.

با وجود این وضعیت ویژه در طول جنگ شاهد اجرای پروژه‌هایی بودیم که ضمن به دست آوردن موفقیت، راهگشای موقعیت برتری بخش ایران در جنگ بود. با تمرکز بر پروژه‌های جنگ می‌توان عوامل مؤثر موفقیت این پروژه‌ها را شناسایی کرد و به عنوان تجربه ای ارزنده در سطح ملی در مدیریت پروژه‌های فعلی کشور به کار بست تا چراغ راه آیندگان باشد.

پژوهشگر با این دید، در این پژوهش از بین پروژه‌های فراوان دوره جنگ، تعدادی از پروژه‌های شاخص را که تأثیر بسیاری در برتری نیروهای ایران داشته، مورد بررسی قرار داده و بین آنها به واکاوی روند پروژه احداث پل بعثت در عملیات والفجر ۸ پرداخته است؛ پلی که بعد از عملیات روی رودخانه اروند زده شد که اهمیت بسیار فراوانی در پشتیبانی از نیروهای مستقر در منطقه فاو به منظور حفظ آن داشت. البته چند پل (دوبه‌ای، خیبری و...) روی اروند پیش‌بینی و نصب شد؛ ولی هواپیماهای عراقی و بعضاً سرعت حرکت آب، آنها را از بین برد. پل بعثت توسط نیروهای پشتیبانی مهندسی جنگ جهاد طوری طراحی و نصب شد که ضمن ابتکاری بودن آن، امکان اجرای سریع را داشت و بعد از نصب، حداقل آسیب پذیری را در برابر حملات هوایی عراق دارا بود. بر این اساس پروژه پل بعثت به این دلیل که در تمام ابعاد (انگیزشی، مدیریتی، اجرایی، طراحی، زمانبندی

در موقعیت جغرافیایی و راهبردی این سازمان‌ها باشد. هوگ (۱۹۸۷) پژوهشی را رهبری کرد که بر اساس نتایج آن نداشتن قواعد و قوانین پایه‌ای مدیریتی مناسب نظیر تمرکز نکردن بر سامانه‌ها مدیریت پروژه، پاداش به عملکردهای نادرست، نداشتن ارتباطات و اهداف نامشخص از دلایل عدم موفقیت پروژه‌ها معرفی شد.

بر اساس پژوهشی که در دانشگاه کانتوری توسط کلارک (۱۹۹۹) انجام، و نتایج آن در مجله انستیتی بین‌المللی مدیریت پروژه در اروپا تحت عنوان «عوامل حیاتی موفقیت در بهبود اثربخشی مدیریت پروژه» ثبت شده، چهار عامل ذیل به عنوان عوامل حیاتی موفقیت پروژه‌ها شناخته شده است:

ارتباطات در پروژه، اهداف و محدوده مشخص و واضح، شکست پروژه به اجزای کوچک‌تر، مورد استناد قرار گرفتن برنامه پروژه در فعالیت‌ها و کارها.

بر اساس نتایج این مطالعه، هیچ یک از عوامل حیاتی موفقیت توصیف شده به خودی خود تضمین کننده موفقیت هر پروژه نیست. این عوامل رابطه وابستگی درونی دارد که باید با رویکردی همه جانبه در نظر گرفته شود؛ این امر به نوبه خود به درک کل مجموعه و چگونگی ارتباط آنها با یکدیگر نیاز دارد؛ به عنوان مثال برنامه زمان‌بندی پویا و زنده در پروژه ابزار قوی برقراری ارتباطات خوب در سطح گروه پروژه است و داشتن اهداف و محدوده مشخص، پیشرفت فرایند ارتباطات را ساده‌تر می‌سازد؛ لذا مجموعه‌ای از عوامل موفقیت و تأثیرات متقابل آنها اهمیت بسیاری در تعیین موفقیت یا شکست پروژه‌ها دارد. در نتیجه اگرچه شناسایی عوامل حیاتی موفقیت، جداگانه در پروژه مهم است، آنها نباید به تنهایی و به صورت مستقل مدنظر قرار گیرد (کلارک، ۱۹۹۹: ۱۳۹ تا ۱۴۵).

جدول یک نتایج دو پژوهش را، که در مورد عوامل موفقیت پروژه‌ها انجام شده است، نشان می‌دهد. پژوهش اول توسط موریس (۲۰۰۴) در پروژه‌های اجرا شده در بریتانیا انجام شده و پژوهش دوم نیز توسط پینتو (۲۰۰۴) درباره بیش از ۱۱ طرح از صنایع مختلف در کشور ایالات متحده آمریکا انجام شده است.

نتایج این دو پژوهش نشان می‌دهد که در مباحث مربوط به عوامل موفقیت پروژه نباید فقط به عوامل فنی و داخلی

(...) دارای موفقیت بود و برتری نیروهای ایران را بر عراق سبب شد به عنوان مطالعه موردی این پژوهش انتخاب شده است (پورجباری، ۱۳۸۱: ۱۳۰). بنابراین هدف اصلی پژوهش کشف و شناسایی عوامل مؤثر در موفقیت:

پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس بویژه پروژه پل بعثت در عملیات والفجر ۸ است که به منظور دستیابی به چارچوبی از عوامل مؤثر در موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس به کار خواهد رفت تا با به کارگیری آن در اجرای پروژه‌های آینده، میزان موفقیت آنها افزایش یابد.

سؤال اصلی پژوهش، اینگونه مطرح می‌شود: «چه عواملی در موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس بویژه پروژه پل بعثت مؤثر بوده است و چارچوب علمی که بتوان این عوامل را در آن تبیین کرد، کدام است؟»

ادبیات پژوهش

الف) عوامل موفقیت پروژه از نظر پژوهشگران

در عصری که شکل‌گیری سازمان‌ها پروژه محور و اصولاً مدیریت پروژه محور رو به گسترش است این سؤال، که چه عواملی در موفقیت پروژه‌ها نقش کلیدی دارد، مدتهاست که ذهن بسیاری از پژوهشگران و صاحب‌نظران را به خود معطوف داشته و به شکل‌گیری و اجرای بسیاری از پژوهش‌ها در این زمینه منجر شده که در این بخش نتایج این پژوهش‌ها ارائه شده است.

عوامل کلیدی موفقیت، عواملی است که در موفقیت پروژه تأثیر زیادی دارد و در واقع نقش حیاتی در موفقیت آنها ایفا می‌کند. هرچند سابقه بحث درباره عوامل کلیدی موفقیت پروژه‌ها به سال ۱۹۶۱ و به مطالعات دانیل ۱ بر می‌گردد، عوامل موفقیت یا شکست، اولین بار در سال ۱۹۶۷ توسط رابین و سلینی ۲ معرفی شد. آنها تأثیر شایستگی مدیر پروژه در موفقیت یا عدم موفقیت آن را بررسی، و شایستگی مدیر را به عنوان عامل موفقیت بیان کردند.

آنتونی ۳ و همکارانش (۱۹۷۲) یک گام جلوتر برداشتند و بر لزوم تناسب بین عوامل حیاتی موفقیت، اهداف خاص راهبردی شرکتها و ویژگیهای مدیران تأکید کردند. روکارت ۴ (۱۹۷۹) با ترکیب دیدگاه‌های دانیل و آنتونی بر اساس مطالعه ای که درباره سه شرکت انجام داده بود، بیان کرد که در صنعتی مشابه، سازمان‌ها می‌توانند دارای عوامل حیاتی متفاوتی باشند. دلیل چنین اختلافی می‌تواند تفاوت

می‌کند برای اینکه بتوان هر پروژه را به سمت موفقیت هدایت کرد، مدیر پروژه باید بتواند از دانش و تجربه خود به گونه‌ای استفاده کند که وقتی هیجان و احساسات، کارکنان را در بر می‌گیرد، بتواند بدرستی فکر، و فرایندهایی را پیش‌بینی کند که باید اصلاح شود و یا تغییر دهد. در همین ارتباط دیکارلو (۲۰۰۴) عنوان می‌کند زمانی که مدیر پروژه این چارچوب ذهنی را می‌پذیرد و درک می‌کند که باید احساسات افراد را مدیریت کند، هر پروژه موفق خواهد شد.

علاوه بر مطالعاتی که اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه مدیریت پروژه در زمینه عوامل کلیدی موفقیت پروژه‌ها انجام داده‌اند در سال‌های اخیر پژوهشگران زیادی نیز به اجرای پژوهش‌های موردی در زمینه عوامل کلیدی موفقیت اقدام کرده‌اند که در ادامه به دلیل فشرده‌سازی مطالب، نتیجه آنها در جدولی به طور خلاصه آورده می‌شود (جدول شماره ۲ و ۳).

با نظرخواهی و راهنمایی تعدادی از استادان و دانشجویان فعال و خبرگانی که در حوزه مدیریت پروژه فعالیت دارند، عوامل یاد شده را می‌توان به عوامل مستقل از یکدیگر، که منظور محقق را برساند، تفکیک کرد و با این جداسازی، ضمن فراوانی‌گیری از هر عامل، اهمیت عوامل موفقیت پروژه از نظر پژوهشگران ارائه شود. بر این اساس در جدول شماره ۴ عواملی آمده است که حداقل سه نفر از پژوهشگران در تحقیقات خود به آن اشاره کرده‌اند.

توجه کرد. بدون توجه به عوامل محیطی، سازمانی و رفتاری نمی‌توان تحلیل مناسبی از موفقیت یا شکست هر پروژه ارائه کرد. البته باید در نظر داشت که شناسایی و مدیریت این عوامل، موفقیت پروژه را تضمین نمی‌کند، بلکه احتمال موفقیت را افزایش می‌دهد؛ بنابراین، برای تضمین موفقیت باید تمام عوامل تأثیرگذار را شناسایی و مدیریت کرد. انجمن مدیریت پروژه انگلستان (۲۰۰۶) موارد ذیل را دلایل شکست پروژه‌ها می‌شمرد:

تعریف ناقص پروژه، نبودن یا ضعف برنامه‌ریزی، رهبری نادرست، عدم شفافیت محدوده، گروه نامناسب، کنترل غیراثربخش، ارتباطات ضعیف و زمان‌بندی غیر واقعی. وارکول و آمادی (۲۰۰۷) پنج عامل را عوامل کلیدی موفقیت معرفی می‌کنند:

۱. ارتباط و مشورت با کارفرما

۲. تشخیص پیچیدگی‌های پروژه

۳. تعهد به مشتری

۴. رویکرد منعطف به تغییرات

۵. مدیریت عوامل بیرونی.

لی بوم (۲۰۰۷) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسید که غالب روش‌های مدیریت پروژه منحصراً به ابزارها و شیوه‌ها وابسته است و در مدیریت پروژه‌ها به تأثیرات رفتاری اجتماعی کمترین توجه می‌شود که بخش مهمی از مدیریت هر پروژه را تشکیل می‌دهد.

اورن (۲۰۰۹)، به نقل از موریس و پینتو، (۲۰۰۴) بیان

موفقیت از دیدگاه موریس	موفقیت از دیدگاه پینتو
تعریف دقیق مأموریت و اهداف پروژه	جاه طلبی کارکنان
تعهد مدیریت ارشد	حمایت مدیریت ارشد
برنامه و زمانبندی دقیق	انگیزش گروه
تعهد کارفرما و سایر ذی‌نفعان پروژه	اهداف مشخص و واضح
گروه مناسب پروژه	فناوری مناسب
فناوری و تخصص‌های فنی	تخصص فنی
پذیرش مشتری	حمایت کارفرما
نظارت و کنترل	پشتیبانی مالی
ارتباطات مناسب	---
مدیریت مشکلات و بحرانها	---

▲ جدول یک: عوامل کلیدی موفقیت پروژه از دیدگاه موریس و پینتو (۲۰۰۴)

مهندسی به عنوان عملیات فریب علیه دشمن به کار گرفته شد که هیچگاه چنین سابقه‌ای وجود نداشته است (هاشمی فشارکی، ۱۳۸۹: ۴).

فعالیت‌های مهندسی دفاع مقدس از دیدگاه‌های مختلفی قابل دسته‌بندی است. برای ذکر پروژه‌های شاخص جنگ در ابتدا فعالیت‌های مهندسی جنگ بنا به نوع ماهیت پروژه‌ها به شش دسته تقسیم، و در هر دسته به نمونه‌هایی اکتفا می‌شود.

* پروژه‌های جنگ آب: مانند کانال سید شریف، کانال چمران، کانال غدیر.

* پروژه‌های عملیات خاکی: مانند سنگ‌سازی، کانال کنی، مقرسازی و خاکریز زنی که به دلیل فراوانی این فعالیت از ذکر نمونه پرهیز می‌شود.

* پروژه‌های بیمارستان‌سازی مانند بیمارستان صحرایی امام علی(ع)، فاطمه الزهرا(س)، امام حسن مجتبی(ع)، امام حسین(ع)، امام رضا(ع).

* پروژه‌های راه و جاده‌سازی مانند جاده وحدت، جاده پیروزی، جاده سیدالشهدا(ع)، جاده شهید کاشی‌پور، جاده شهید همت.

* پروژه‌های پل‌زنی مانند پل ابتکاری بشکه‌ای، پل دویه‌ای، پل شناور خیبر، پل لوله‌ای بعثت، پل متحرک خضر.

* پروژه‌های ابتکاری مهندسی (سایر) مانند باتلاق‌روی جبل، لندکروز شنی دار، قایق ملخ‌دار، بالن ابابیل.

برای مطالعه پروژه‌های شاخص دفاع مقدس، ضمن مطالعه کتابخانه‌ای به مصاحبه باز با نمونه‌ای از جامعه آماری پژوهش اقدام شد که شامل مسئولان، رزمندگان و جهادگران فعال در حوزه مهندسی جنگ بود. با توجه به نوع نمونه‌گیری پژوهش، که از نوع گلوله برفی بود با ۹۰ نفر از نمونه آماری مصاحبه شد که در این مصاحبه‌ها به اشباع موضوع دسترسی پیدا شد. در مصاحبه با نمونه آماری پژوهش اگر پروژه‌های از نظر این افراد، موفق مطرح می‌شد و دیگران بر آن تأکید می‌کردند، مد نظر گرفته می‌شد. با بررسی عوامل موفقیت آن و تأیید دیگر اعضای نمونه آماری، عوامل موفقیت یکی یکی کشف می‌شد و مورد تأیید یا رد نمونه آماری قرار می‌گرفت. در صورتی که حداقل ۱ نفر از نمونه آماری به پروژه خاصی به عنوان شاخص و موفق اشاره می‌کردند و عامل خاصی را جزء عوامل موفقیت آن بر

با فراوانی عوامل موفقیت پروژه در این بخش و مشخص شدن عوامل موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس، که در بخش بعدی با مطالعه کتابخانه‌ای مهندسی دفاع مقدس و مصاحبه از نمونه آماری تحقیق به دست خواهد آمد، می‌توان این دسته عوامل را با یکدیگر مقایسه کرد که شباهت‌ها و تفاوت‌های عوامل به دست خواهد آمد. البته این امر هدف اصلی این پژوهش نیست و فقط با این کار، علت عدم انتخاب الگویی خاص به عنوان الگوی پایه توجیه خواهد شد.

ب) شناخت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس و پل بعثت دفاع مقدس هشت ساله ملت ایران در برابر جنگ تحمیلی بعثیون به نیابت از کشورهای مستکبر غربی و شرقی، سبب بروز جلوه‌های ایثار و مقاومت ملتی تازه رهیده از زیر نظام استبدادی وابسته شد که به رغم تمام مصائبی که داشت، شکوفایی و خلق حماسه‌های بی‌بدیل و ابداعات بی‌نظیر را در پی آورد و بدین دلیل حقیقتاً جنگ برای ما نعمت بود. یکی از حوزه‌های این جنگ، بخش مهندسی دفاع مقدس بود که در ابتدا با افرادی محدود، ماشین آلات اندک و تجربه مختصر آغاز شد؛ ولی بسرعت رشد کرد و سبب خلق ابتکارات عظیم و با شکوهی شد که از نظر نوع، اندازه و موقعیت اجرای آن در طول جنگ‌های دنیا بی‌نظیر بود و برگ‌های زرینی از دفاع مقدس هشت ساله به شمار می‌رود. در این مجمل به سیر تاریخی و حوزه‌های مأموریت مهندسی و انواع اقدامات مهندسی در دوران دفاع مقدس و مراحل اجرای آنها در عملیات‌های نظامی پرداخته می‌شود. مهندسی در نیروهای مسلح تا قبل از انقلاب، مسئله‌ای فرعی در جنگ به شمار می‌رفت؛ لکن مهندسی در دوران دفاع مقدس تغییر بنیادی یافت و این تغییر فرایندی تکاملی داشت. در مراحل ابتدایی، شامل اقدامات اولیه سنگ‌سازی، احداث خاکریز دفاعی بود که به رغم نداشتن تجربه جنگی، محدودیت ماشین‌آلات و تجهیزات و سازمان مناسب در سیر روند تکاملی خود، اقدامات بسیار عظیمی را به عهده گرفت و بالنده شد؛ چنانکه در عملیات بزرگ فتح المبین، مهندسی مانند لشکرهای رزمی پیاده و زرهی، نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای یافت و حتی در برخی مواقع، عملیات مهندسی، کمبود لشکرهای عملیاتی را جبران می‌کرد و در مواقعی دیگر، مهندسی با به کارگیری برخی اقدامات

ردیف	نام پژوهشگر / پژوهشگران	عوامل موفقیت مطرح شده
۱	پائولو سکار، اسوالدو و...، ۲۰۱۴	حمایت مدیریت ارشد، محدوده واضح تعریف شده و دقیق
۲	مارات گاندوز، احمد محمد علی یحیی، ۲۰۱۴	ظرفیت فنی شرکت، تعریف محدوده و کار
۳	دانیل اف آنوری، ۲۰۱۳	حمایت مدیریت ارشد، ارتباط مؤثر، وضوح اهداف پروژه، مشارکت ذی‌نفعان
۴	دنی و عبدل رانی، ۲۰۱۱	تعریف خوب پروژه، شایستگی‌های مدیریت پروژه، اجرای خوب پروژه، زمانبندی واقعی، مدیریت خطر مؤثر، در دسترس بودن منابع، دسترسی به منابع مالی، ارتباطات، فناوری، برآورد صحیح هزینه‌های طرح
۵	آیکا، دیالو، توایلر، ۲۰۱۱	نظارت و کنترل، هماهنگی، طراحی، آموزش، محیط سازمانی
۶	وارکول و آمادی، ۲۰۰۷	ارتباط و مشورت با کارفرما، تشخیص پیچیدگی‌های پروژه، تعهد به مشتری، رویکرد منعطف نسبت به تغییرات، مدیریت عوامل بیرونی
۷	ویدیارائیا و سیدنی، ۲۰۰۵	کار گروهی، فرهنگ و برنامه مدیریت تغییرات، حمایت مدیریت ارشد، چشم‌انداز و برنامه کسب و کار، مهندسی دوباره فرایندهای کسب و کار، ارتباطات اثربخش، مدیریت پروژه، توسعه نرم افزاری، کنترل و ارزیابی دوباره، سامانه‌های اطلاعاتی مناسب
۸	پیتو، ۲۰۰۴	جاءطلبی کارکنان، حمایت مدیریت ارشد، انگیزش گروه، اهداف مشخص و واضح، فناوری مناسب، تخصص فنی، حمایت کارفرما، پشتیبانی مالی
۹	موریس و پیتو، ۲۰۰۴	اهداف و مأموریت پروژه، حمایت مدیریت ارشد، برنامه زمانبندی پروژه، همکاری و همفکری مشتری، افراد و کارکنان پروژه، تخصص فنی، تأیید و پذیرش مشتری، کنترل و بازخورد، ارتباطات، عیب زدایی
۱۰	نگوین، اوگانلانا و یوان لن، ۲۰۰۴	صلاحیت و شایستگی مدیر پروژه، کفایت منابع مالی تا انتهای پروژه، شایستگی گروه پروژه، تعهد به پروژه، در دسترس بودن منابع
۱۱	چان و دیگران، ۲۰۰۱	متعهد بودن گروه پروژه، صلاحیت کارفرما، صلاحیت پیمانکار، ارزیابی خطر، نیازهای کاربران نهایی
۱۲	کلارک، ۱۹۹۹	ارتباطات در پروژه، اهداف و محدوده مشخص و واضح، شکست طرح به اجزای کوچکتر، مورد استناد قرار گرفتن برنامه طرح در فعالیتها و کارها
۱۳	پیتو و پرسکارت، ۱۹۹۸	مأموریت پروژه، برنامه‌ریزی پروژه، رایزنی پروژه، وظایف فنی، پذیرش مشتری، نظارت و بازخور، ارتباطات، شناسایی مسائل، حمایت مدیریت، کارکنان (استخدام، انتخاب و آموزش)

▲ جدول ۲: جمع‌بندی نظر برخی پژوهشهای خارجی در زمینه عوامل موفقیت پروژه‌ها

ردیف	نام پژوهشگر / پژوهشگران	عوامل موفقیت مطرح شده
۱۴	پیتو و سلوین، ۱۹۸۹	حمایت مدیریت ارشد، مشاوره مشتری، نیازمندیهای کارکنان، فعالیتهای تکنیکی، تأیید مشتری، کنترل و بازخورد، ارتباطات، حل مسئله، ویژگیهای رهبر پروژه، عوامل بیرونی
۱۵	موریس و هوگ، ۱۹۸۷	اهداف پروژه، نوآوری در مشکلات تکنیکی، سیاست پروژه، درگیر بودن همه اعضا، فوریتهای زمانی زمانبندی، مشکلات قانونی قرارداد مالی
۱۶	مارتین، ۱۹۸۶	تعیین اهداف، حمایت مدیریت، سازماندهی و واگذاری اختیار، انتخاب گروه پروژه، تخصیص منابع کافی، ایجاد ساختار کنترل و گردش اطلاعات، ملزم بودن به برنامه
۱۷	اشلی، ۱۹۸۶	برنامهریزی فعالیتهای عمرانی، برنامهریزی طراحی، تعهد مدیر پروژه نسبت به اهداف، انگیزه گروه پروژه، امکانات فنی مدیر پروژه، سامانههای کنترلی، تعریف کار و حوزه کاری
۱۸	لاک، ۱۹۸۴	تعهد داشتن به تعیین اهداف، واگذاری اختیار به پروژه، شایستگی مدیر پروژه، ایجاد روشها و روالها، ایجاد ساختارهای کنترلی، جلسات پیشرفت
۱۹	سیلز و چندلر، ۱۹۷۱	شایستگی مدیریت پروژه، زمانبندی، سامانه کنترل و مسئولیتهای کنترل و بازخورد، درگیر بودن مداوم در پروژه
۲۰	رابین و سیلنی، ۱۹۶۷	شایستگی مدیر پروژه

▲ ادامه جدول ۲: جمعبندی نظر برخی پژوهشهای خارجی در زمینه عوامل موفقیت پروژهها

ردیف	نام پژوهشگر / پژوهشگران	عوامل موفقیت مطرح شده
۱	شکوهی نیا، ۱۳۸۹ (۲۰۱۰)	همکاری متقابل عوامل ذی ربط در پروژه، دستیابی به کارکرد مورد نظر پروژه، بسترسازی برای آینده، وضع کامل روشها و قوانین، توانایی پیمانکار در مدیریت طرح
۲	رضایی، تدین و اقدسی، ۱۳۸۸ (۲۰۰۹)	توانایی مالی، حمایت مدیران ارشد، تجربه و توانایی مدیریت پروژه، مدیریت تدارکات پروژه، نیروهای کارآمد و گروه پروژه
۳	سیوکی، ۱۳۸۷ (۲۰۰۸)	دستیابی به استانداردهای کیفی، داشتن اهداف واضح و روشن، حمایت مدیریت ارشد
۴	اسلامیان، ۱۳۸۵ (۲۰۰۶)	کار گروهی، ارتباطات، تمرکز بر نیازهای مشتری، نقشه راه مشخص، مدیریت تغییرات، مهارتهای مدیریت پروژه، آموزش، حمایت مدیریت ارشد
۵	نوری فر، ۱۳۸۴ (۲۰۰۵)	زمانبندی واقعگرایانه، تخصیص مناسب بودجه و منابع، شفاف بودن اهداف پروژه

▲ جدول ۳: جمعبندی نظر برخی پژوهشهای داخلی در زمینه عوامل موفقیت پروژهها

ردیف	عامل موفقیت	فراوانی	درصد اشاره به عامل	رتبه عامل در عوامل موفقیت طرحهای دفاع مقدس
۱	حمایت مدیران ارشد	۱۲ مورد	۴۶/۱۵	رتبه ۲۸
۲	داشتن اهداف واضح و روشن	۱۱ مورد	۴۲/۳۰	---
۳	ارتباطات	۹ مورد	۳۴/۶۰	---
۴	شایستگی مدیر پروژه	۷ مورد	۲۶/۹۲	---
۵	نظارت و بازخور (کنترل در هر مرحله از اجزاء)	۶ مورد	۲۳/۰۷	---
۶	تخصص فنی	۵ مورد	۱۹/۲۳	عامل مشابه (استفاده از متخصصان و خبرگان) رتبه ۳۳
۷	ایجاد ساختار کنترل و گردش اطلاعات	۴ مورد	۱۵/۳۸	---
۸	کفایت منابع مالی تا انتهای پروژه	۴ مورد	۱۵/۳۸	---
۹	رایزنی پروژه (مشورت با همه طرفهای درگیر)	۴ مورد	۱۵/۳۸	---
۱۰	برنامه ریزی طراحی	۳ مورد	۱۱/۵۳	رتبه ۲۳
۱۱	نیازهای کاربران نهایی	۳ مورد	۱۱/۵۳	---
۱۲	آموزش کارکنان	۳ مورد	۱۱/۵۳	رتبه ۳۵
۱۳	شایستگی گروه پروژه	۳ مورد	۱۱/۵۳	عوامل مشابه دیگر
۱۴	مدیریت تغییرات	۳ مورد	۱۱/۵۳	---
۱۵	پذیرش مشتری	۳ مورد	۱۱/۵۳	---

جدول ۴: مهمترین عوامل موفقیت پروژه بر اساس پژوهشها در بررسی ادبیات پژوهش

جستجو شد. از سوی دیگر با توجه به تمرکز پژوهشهای مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بر جنگ ایران و عراق و منابع آن، منابع این مرکز نیز بررسی شد که نتیجه جستجوها به این شرح است:

در زمینه بررسی پروژههای دفاع مقدس به منظور استخراج عوامل موفقیت برای به کارگیری در پروژههای مهندسی کشور تاکنون پژوهشی نشده و در این زمینه پیشینه ای وجود ندارد.

در زمینه اجرای پروژههای مهندسی دفاع مقدس در جهاد سازندگی و سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی، منابعی هست بویژه کتابهای مربوط به جهاد سازندگی که پروژههای ابتکاری فراوانی را در دوران دفاع مقدس

می شمردند با در نظر گرفتن عامل و نظرخواهی از دیگران، آن عوامل مورد تأیید یا رد واقع می شد؛ بدین شکل، فهرستی از عوامل موفقیت پروژههای دفاع مقدس به دست آمد که با نظر همان خبرگان پژوهش دسته بندی، و در پنج دسته ارائه شد.

سابقه پژوهش

در زمینه دستیابی به پیشینه تحقیق به کتابخانههای مرکزی متعددی از جمله دانشگاه تهران، دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه امام حسین(ع) مراجعه شد و در سایتها و مجلات و مقالات از جمله سایت مگ ایران ۱۱، ایران داک، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (سید) ۱۲، موضوع

امور مهندسی و مدیریت پروژه فعالیت دارند که ضمن تأیید یا رد عوامل استخراج شده در مطالعات کتابخانه‌ای، هر عامل دیگر مؤثر در موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس از نظر این افراد استخراج شد. عوامل استخراج شده در مصاحبه‌ها نیز نظرسنجی می‌شد که در صورت تأیید اکثریت بر هر عامل، آن عامل به عنوان عامل استخراج شده قطعی مدنظر پژوهشگر قرار می‌گرفت. نمونه اولیه به صورت روش نمونه‌گیری گلوله برفی از بین جامعه آماری تحقیق انتخاب شد. جامعه آماری تحقیق تمام مهندسان، جهادگران، فرماندهان و رزمندگان در اجرای پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس بویژه افراد دخیل در مهندسی پل بعثت در عملیات والفجر هشت در نظر گرفته شد. عوامل با نظر خبرگان به پنج گروه دسته‌بندی، و برای هر یک از عوامل به طرح پرسش و نظرگیری از جامعه آماری اقدام شد. با این روش ۹۱ عامل در پنج گروه مشخص شده، تعیین، و به طرح پرسشنامه بسته اقدام گردید که با در نظر گرفتن توانایی دسترسی به افراد در جامعه آماری، ۱۰۰ نفر، نمونه آماری انتخاب شدند که از این تعداد به تکمیل ۸۱ پرسشنامه اکتفا شد.

روش نمونه‌گیری این پژوهش هدفمند، غیر احتمالی و از نوع گلوله برفی (انتخاب آگاهگران) بود. در این روش، نمونه‌گیری نشده است بلکه به تعدادی از افراد متخصص و آگاه، مراجعه می‌شود تا حدی که از نظر اطلاعات مورد نیاز، یافته‌ها و مباحث اشباع شود.

همان طور که اشاره شد، پرسشنامه بین ۱۰۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد که ۸۰ پرسشنامه بازگردانده شد. برای بررسی روایی پرسشنامه پس از بررسی پاسخ‌ها از فرمول لاوشه ۱۲ استفاده شد.

چون سؤال‌ها همگی از ضریب لاوشه بیشتر از ۰/۶ برخوردار بود، روایی پرسشنامه مورد تأیید واقع شد؛ سپس برای بررسی پایایی آن، پس از ورود جواب‌ها به نرم افزار اس پی اس اس ضریب آلفای کرونباخ ۱۳/۸۳ به دست آمد که نشان از پایایی خوب پرسشنامه دارد و در ادامه با آزمون فرض روی سؤال‌ها، اصلاحات نهایی روی الگو اعمال، و در نهایت الگوی ارتقا یافته و نهایی ارائه شد.

الگوی مفهومی پژوهش

اجرا کرده‌اند؛ لذا موضوعات این کتاب‌ها بیشتر به شرح فعالیت‌های مهندسی پرداخته و از جنبه مدیریت پروژه و یا استخراج عوامل موفقیت آن بحثی نشده است.

در زمینه تحلیل عملیات والفجر هشت و نیز طرح‌های آن، کتاب‌ها و مقالات متعدد از جمله در انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، کانون سنگسازان بی سنگر و سایت‌های مختلف دفاع مقدس وجود دارد؛ لیکن در این کتاب‌ها و مقالات صرفاً به تحلیل عملیات از جهات ابعاد گوناگون نظامی، سیاسی، رزمی مهندسی و واقعه نگاری جنگ پرداخته، و به مقوله اصول مدیریت پروژه اشاره‌ای نشده است. در اسناد جهاد کشاورزی نیز یادداشت‌ها و مقالات فراوانی درباره چگونگی اجرای پروژه و خلاقیت آنها به عنوان شاهکار اجرا شده، هست که وضعیت اجرای پروژه را تشریح می‌کند، اما به مقوله استخراج عوامل موفقیت آنها پرداخته نشده است. در زمینه تحلیل عوامل موفقیت پروژه‌ها یا ارائه الگو به منظور دستیابی به موفقیت و همچنین الگوی ارزیابی موفقیت پروژه‌ها پایان نامه‌های متعددی هست ولی هیچ یک به موضوع موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس اشاره ای نکرده‌اند.

در مجموع با بررسی‌ها مشخص شد در زمینه عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس، سابقه ای در کشور نیست.

روش پژوهش

نوع پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی است و نتایج آن در سطح تمامی سازمان‌های ایرانی کاربرد دارد که از کارگران و مستخدمان ایرانی استفاده می‌کنند. علاوه بر این از دستاوردهای علمی این تحقیق می‌توان در شکل‌دهی سازمان‌های پروژه محور استفاده کرد. این پژوهش از نظر روش، پیمایشی است که در گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه و مصاحبه با جامعه آماری منتخب استفاده می‌کند. مطالعه درباره پروژه‌های مهندسی شاخص در دفاع مقدس به صورت کتابخانه‌ای صورت گرفت که تعدادی عوامل موفقیت از این مطالعات استخراج شد؛ سپس مصاحبه‌ای به صورت باز با خبرگان تحقیق به تعداد ۹۰ نفر از مهندسان دفاع مقدس انجام شد که سال‌ها در فعالیت مهندسی جنگ مشغول بودند و هم اکنون نیز در

این پرسشنامه به ازای هر سؤال پنج گزینه طیف لیکرتی هست به طوری که پاسخ‌دهنده باید یک گزینه را در ارتباط با میزان اثر هر عامل بر موفقیت پروژه‌های جنگ انتخاب کند. نکته مهم اینکه این گزینه باید فارغ از مثبت بودن (یعنی در راستای اثرگذاری بر موفقیت طرح) و یا منفی بودن (یعنی مؤثر نبودن در موفقیت پروژه‌های جنگ) اثر آن عامل انتخاب شود.

در قسمت انتهایی پرسشنامه از پاسخ‌دهنده خواسته شده چنانچه مواردی را عامل مؤثر در موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس می‌داند که جزء عوامل ذکر شده در پرسشنامه نیست، بیان کند و همانند موارد قبلی درجه اثر آنها را مشخص کند. همچنین برای اولویت بندی عوامل مؤثر بر موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس از روش تاپسیس ۱۳ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل الگوی ارائه شده بر اساس عوامل موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس: داده‌ها از قسمت دوم پرسشنامه مربوط به عوامل موفقیت دفاع مقدس، در نرم افزار لیزرل وارد شد که طبق نمودار ۲ قابل تفسیر است: در ادامه داده‌های قسمت سوم پرسشنامه مربوط به عوامل موفقیت پروژه پل بعثت در نرم افزار لیزرل وارد شد که طبق نمودار ۳ قابل تفسیر است:

با استفاده از خروجی نرم افزار لیزرل ۱۴ برای مشخص شدن عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس می‌توان گفت: شاخص کای دو بر درجه آزادی که یکی از شاخص‌های اصلی است که $0.8/1$ ، است و در محدوده مجاز قرار دارد برازندگی الگو را مورد تأیید قرار می‌دهد. شاخص تعدیل شده برازندگی، که اندازه‌های بین $0.9/0$ تا $0.95/0$ قابل قبول و بیش از $0.95/0$ عالی است در الگوی نهایی با مقدار $0.95/0$ است که عالی است. شاخص‌های برازش هنجار شده، تطبیقی، برازندگی و تعدیل یافته برازندگی در این الگو به ترتیب برابر با $0.92/0$ ، $0.96/0$ ، $0.94/0$ و $0.95/0$ است که با توجه به دامنه قابل قبول، وضعیت عالی دارد. شاخص بعدی ریشه میانگین مربعات خطای برآورد است که باید از $0.8/0$ کمتر باشد که در این الگو برابر با $0.32/0$ است که در محدوده قابل قبول قرار می‌گیرد؛ بنابراین با توجه به کل شاخص‌ها و توجه به شاخص‌های برازندگی محاسبه شده می‌توان گفت که الگو

چارچوب نظری پژوهش به ارائه چارچوب عوامل موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس اشاره دارد. با مطالعات پیشین و بررسی الگوهای مختلف از عوامل موفقیت پروژه‌ها، که در قسمت اول به تشریح آنها پرداخته شد با اتکا به نظر خبرگان پژوهش این نتیجه به دست می‌آید که به دلایل ذیل، هیچکدام از الگوهای بررسی شده، قابل الگوبری در عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس نیست:

– جامعیت نداشتن الگوهای ارائه شده

– منطبق نبودن این الگوها با رویکرد انقلابی و اسلامی

– عدم طرح‌ریزی در مقاطع و زمانی حساس مانند دفاع

مقدس

– توجه به بعد مادی

– توجه نکردن به بعد معنوی و انگیزشی

برای ارائه چارچوب با مشورتهای انجام شده با خبرگان و صاحب‌نظران موضوع و کسانی که در امور مهندسی دفاع مقدس و نیز احداث پل بعثت نقش اصلی و اساسی ایفا کرده بودند، عوامل موفقیت با توجه به ماهیت آنها دسته بندی شد و الگوی مدنظر تحقیق برگرفته از پنج دسته عوامل و ۳۷ عامل به ترتیب شامل:

– عوامل انگیزشی ناشی از باورها و مذهب

– عوامل انگیزشی ناشی از انقلاب

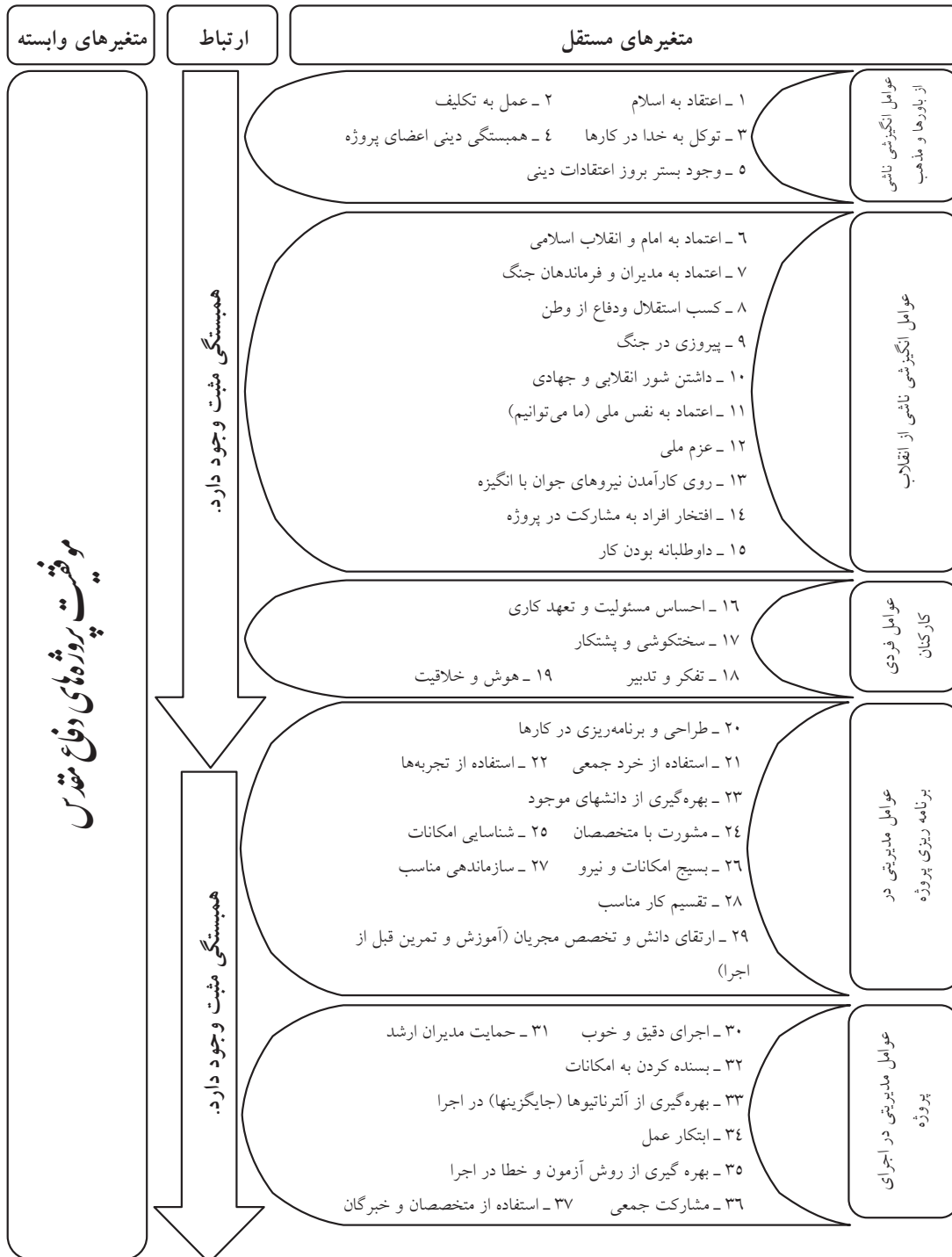
– عوامل فردی کارکنان

– عوامل مدیریتی در برنامه‌ریزی پروژه

– عوامل مدیریتی در اجرای پروژه

است که به صورت نمودار شماره یک نشان داده شده است.

به دلیل بررسی اهمیت هر یک از عوامل و اولویت‌بندی آنها و بررسی چارچوب پیشنهادی، پرسشنامه‌ای با ۹۱ سؤال یعنی تعداد عوامل مشخص شده پنج دسته تهیه شد. این پرسشنامه به منظور ارزیابی و رتبه‌بندی عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس و پروژه پل بعثت استفاده شد که دارای سه قسمت است: قسمت اول سنجش روایی سوالات است با این سؤال که آیا عامل مورد سنجش با موضوع پژوهش در ارتباط است یا خیر. قسمت دوم و سوم پرسشنامه، هر کدام از عوامل را با میزان اثر بر موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس و پل بعثت (۳۷ عامل شناسایی شده در مرحله مصاحبه حضوری) مطرح می‌کند. در سمت چپ

▲ نمودار ۱: الگوی مفهومی تحقیق: عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس

اولویت بندی عوامل بر اساس روش تاپسیس روش برتری ترتیبی با شباهت به جواب مطلوب

روش تاپسیس در واقع روشی برای انتخاب برترین پیشنهاد یا راهکارها از طریق تشابه به راه حل مطلوب است. اساس این روش بر این مفهوم مبتنی است که راهکار انتخاب شده باید در درک هندسی، کوتاهترین فاصله را از راه حل مطلوب و در عین حال، دورترین فاصله را از راه حل غیرمطلوب یا غیر آرمانی داشته باشد. شیوه تاپسیس بر این فرض استوار است که شاخص‌های راهکارها مطلوبیتی یکنواخت افزایشی و یا کاهشی داشته باشد (تغییرات غیرنوسانی). برای اولویت بندی به روش تاپسیس، داده‌ها در نرم افزار تاپسیس وارد شد که در ادامه نتیجه آن آمده است.

مقایسه اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل

بعثت بر اساس روش فریدمن و روش تاپسیس

عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس دو روش فریدمن و تاپسیس اولویت بندی شد که در جدول ۷ آمده است.

با توجه به نتایج اولویت بندی در دو روش فریدمن و تاپسیس مشخص می‌شود این اولویت بندی از صحت بسیاری برخوردار است.

همبستگی عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت

با توجه به جدول ۶ و رتبه بندی‌ها مشخص شد که این نتایج از همگرایی بسیار زیادی برخوردار است. برای اندازه گیری میزان همبستگی عوامل پنجگانه (عوامل انگیزشی ناشی از باورها یا مذهب، عوامل انگیزشی ناشی از انقلاب، عوامل فردی گروه پروژه، عوامل مدیریتی در برنامه ریزی پروژه، عوامل مدیریتی در اجرای پروژه) در موفقیت پروژه پل بعثت از آزمون همبستگی رتبه ای اسپیرمن استفاده شد.

برآزش مناسبی دارد؛ به عبارت دیگر الگوی عوامل مؤثر در موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس، الگوی نظری مناسبی است.

با توجه به یکسان بودن تقریبی سنجش تأثیر عوامل بر پروژه‌های دفاع مقدس و پروژه پل بعثت و برآزش مناسب الگو برای هر دو نوع در ادامه برای اولویت بندی و همبستگی بین عوامل از عوامل مرتبط در موفقیت پروژه پل بعثت استفاده شد؛ زیرا قابل تعمیم به عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس نیز هست.

اولویت بندی میزان تأثیر عوامل در موفقیت پروژه پل بعثت

به منظور اولویت بندی میزان تأثیر عوامل در موفقیت پروژه پل بعثت از روش تحلیل واریانس فریدمن استفاده شد:

H_0 : میزان اولویت عوامل در موفقیت پروژه پل بعثت یکسان است.

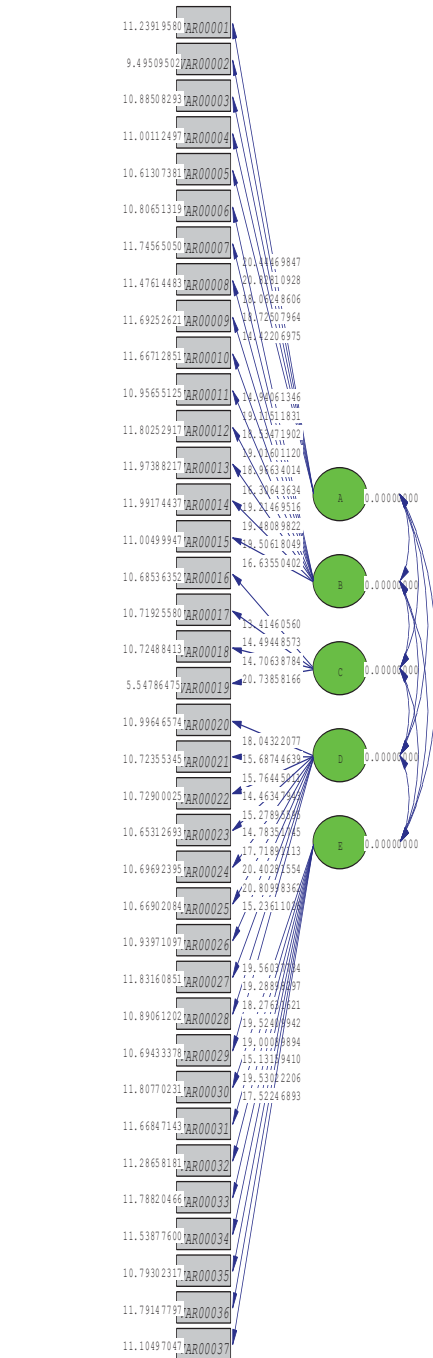
H_1 : حداقل یکی از این عوامل دارای تأثیر بیشتری است. (جدول ۵)

در هر دو عوامل با توجه به سطح معنی داری به دست آمده ($\text{Sig} = 0.000$) که از سطح آزمون ($\alpha = 0.05$) کوچکتر است و خی دو به دست آمده بزرگتر از خی دو جدول اصلی، فرض صفر رد می‌شود؛ یعنی عوامل بر موفقیت پروژه تأثیر متفاوتی دارد. (جدول ۶)

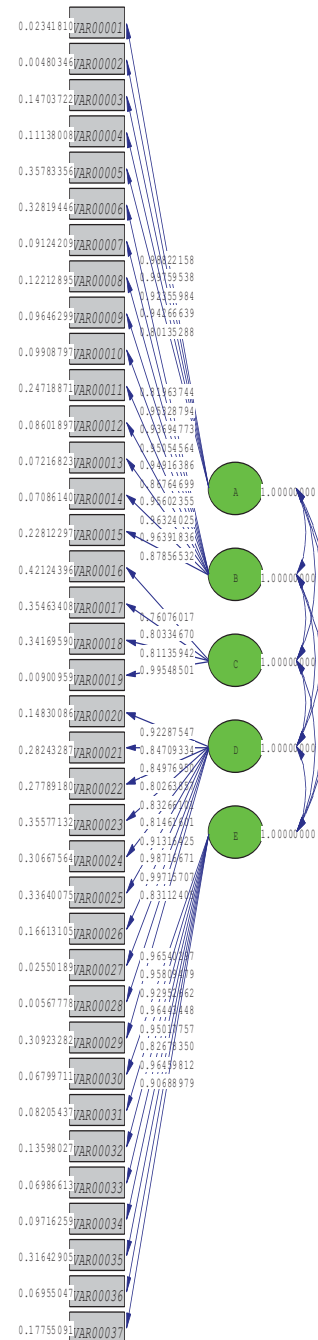
با توجه به برآزندگی الگو، عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس و پروژه پل بعثت، که نشان می‌دهد برای موفقیت از یک نوع عوامل بهره بردن برای اولویت بندی عوامل بر اساس روش تاپسیس به عوامل موفقیت پروژه پل بعثت اکتفا شد که این اولویت بندی برای عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس نیز قابل تعمیم است.

عوامل مؤثر بر موفقیت	فراوانی	مقدار خی دو	درجه آزادی	سطح معنی داری
پروژه‌های دفاع مقدس	۸۰	۷۶۵,۷۷۴	۳۶	۰/۰۰۰
عوامل مؤثر بر موفقیت	فراوانی	مقدار خی دو	درجه آزادی	سطح معنی داری
پروژه پل بعثت	۸۰	۱۰۴۹,۵۶۴	۳۶	۰/۰۰۰

▲ جدول ۵: نتایج تحلیل واریانس فریدمن به منظور مقایسه اولویت عوامل در موفقیت پروژه‌های مهندسی دفاع مقدس و پروژه پل بعثت

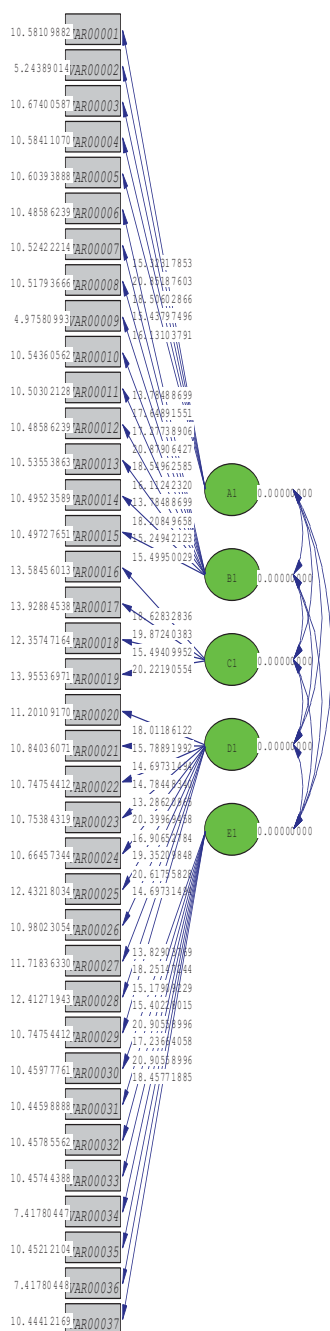

Chi-Square=172.32, df=159, P-value=0.00000, RMSEA=0.032

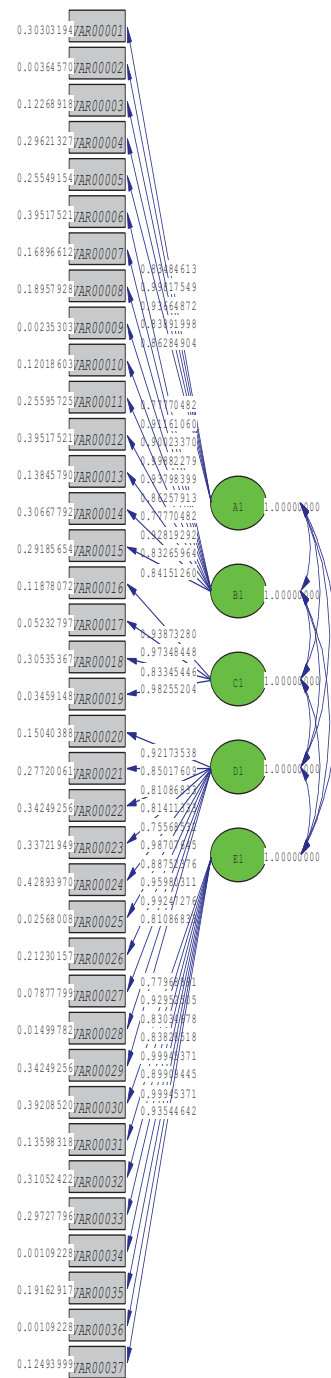

Chi-Square=172.32, df=159, P-value=0.00000, RMSEA=0.032

▲ نمودار ۲: خروجی نرم افزار لیزرل: برازش الگوی عوامل موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس در دو حالت استاندارد و معنیدار

Chi-Square=187.21, df=171, P-value=0.00000, RMSEA=0.034

Chi-Square=187.21, df=171, P-value=0.00000, RMSEA=0.034

▲ نمودار ۳: خروجی نرم افزار لیزرل: برازش الگوی عوامل موفقیت پروژه پل بعثت در دو حالت استاندارد و معنی دار

ردیف	عامل	میانگین پروژه	رتبه
۱	اعتقاد به اسلام	۲۶/۴۸	۲
۲	عمل به تکلیف	۲۶/۰۲	۴
۳	توکل به خدا در کارها	۲۴/۵۰	۹
۴	همبستگی دینی اعضای پروژه	۲۲/۵۸	۱۲
۵	وجود بستر بروز اعتقادات دینی	۲۳/۳۷	۱۱
۶	اعتماد به امام و انقلاب اسلامی	۲۶/۴۹	۱
۷	اعتماد به مدیران و فرماندهان جنگ	۲۰/۶۸	۱۶
۸	کسب استقلال و دفاع از وطن	۲۰/۰۶	۱۸
۹	پیروزی در جنگ	۲۰/۶۹	۱۵
۱۰	داشتن شور انقلابی و جهادی	۲۵/۴۲	۷
۱۱	اعتماد به نفس ملی (ما می‌توانیم)	۲۵/۵۰	۶
۱۲	عزم ملی	۲۰/۱۳	۱۷
۱۳	روی کار آمدن نیروهای جوان با انگیزه	۲۶/۴۶	۳
۱۴	افتخار افراد به مشارکت در پروژه	۱۴/۵۳	۲۹
۱۵	داوطلبانه بودن کار	۱۹/۴۲	۲۰
۱۶	احساس مسئولیت و تعهد کاری	۲۶/۰۱	۵
۱۷	سختکوشی و پشتکار	۲۳/۴۹	۱۰
۱۸	تفکر و تدبیر	۲۱/۴۱	۱۴
۱۹	هوش و خلاقیت	۲۲/۱۰	۱۳
۲۰	طراحی و برنامه‌ریزی در کارها	۱۶/۸۴	۲۳
۲۱	استفاده از خرد جمعی	۱۶/۱۲	۲۴
۲۲	استفاده از تجربه	۱۳/۱۱	۳۲
۲۳	بهره‌گیری از دانشهای موجود	۸/۶۱	۳۷
۲۴	مشورت با متخصصان	۱۵/۴۱	۲۷
۲۵	شناسایی امکانات	۱۱/۸۴	۳۴
۲۶	بسیج امکانات و نیرو	۱۷/۶۰	۲۲
۲۷	سازماندهی مناسب	۱۳/۵۱	۳۱
۲۸	تقسیم کار مناسب	۹/۵۶	۳۶

▲ جدول ۶: اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس آزمون میانگین

ردیف	عامل	میانگین پروژه	رتبه
۲۹	ارتقای دانش و تخصص مجریان (آموزش و تمرین قبل از اجرا)	۹/۷۱	۳۵
۳۰	اجرای دقیق و خوب	۱۹/۵۸	۱۹
۳۱	حمایت مدیران ارشد	۱۵/۰۳	۲۸
۳۲	بسنده کردن به امکانات	۱۴/۰۷	۳۰
۳۳	بهره‌گیری از آلت‌رناتیوها (جایگزین‌ها) در اجرا	۱۵/۴۳	۲۶
۳۴	ابتکار عمل	۱۸/۲۸	۲۱
۳۵	بهره‌گیری از روش آزمون و خطا در اجرا	۲۵/۲۰	۸
۳۶	مشارکت جمعی	۱۵/۴۵	۲۵
۳۷	استفاده از متخصصان و خبرگان	۱۲/۴۱	۳۳

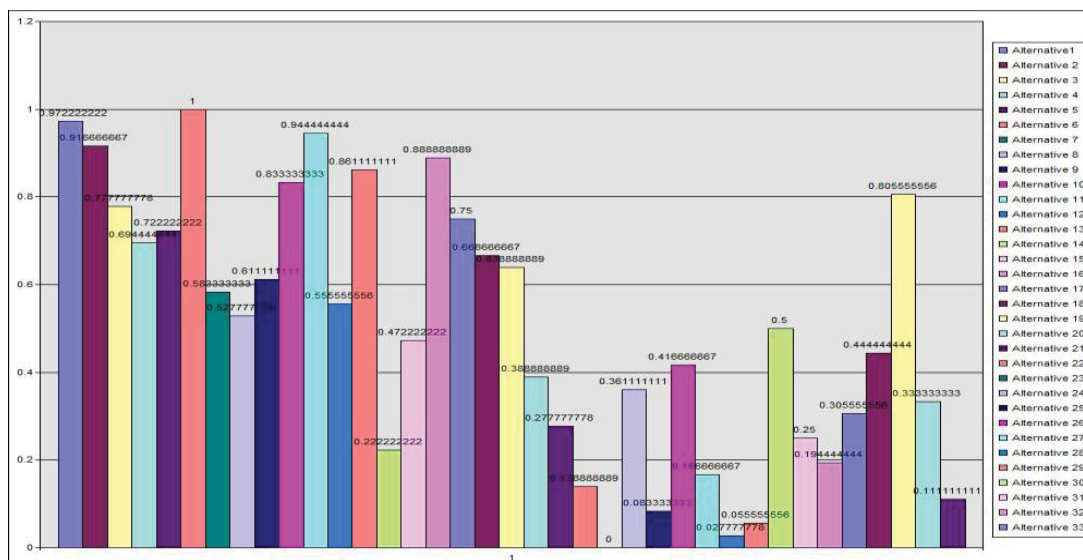
▲ ادامه جدول ۶: اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس آزمون میانگین

اما به رغم محدودیتها، نتایج زیر به دست آمد:

الف) نتایج نشان می‌دهد گروه عوامل انگیزشی ناشی از باورهای مذهبی و انقلابی بیشترین تأثیر را در موفقیت پروژه‌های دفاع مقدس داشته است و با سایر عوامل ارتباط مستقیمی دارد. علاوه بر این عوامل انگیزشی ناشی از باورهای مذهبی و

نتیجه گیری

این پژوهش نتیجه دو گونه پژوهش کتابخانه‌ای و میدانی است که در عمل با دشواری‌هایی روبه رو بود. هر چند این دشواری‌ها محدودیت‌هایی برای محقق ایجاد کرد در عمل، سبب طولانی شدن پژوهش و پیچیدگی نتیجه گیری شد؛

▲ نمودار ۴: اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس آزمون میانگین

دیدگاه سازمانها به انسانهاست. در سازمان‌های خارجی عوامل انگیزشی، مادیگرایانه و دیدگاهی اومانیستی است در صورتی که در تجربه دفاع مقدس، دیدگاه مذهبی و انقلابی انگیزشی بسیار قوی تر و بمراتب مؤثرتر برای افراد سازمان فراهم کرد. در سازمان‌های خارجی عواملی همچون حمایت مدیران ارشد، داشتن اهداف واضح و روشن، ارتباطات در طرح، شایستگی‌های مدیر پروژه، نظارت و کنترل و چیدن سامانه‌های نظارتی، تخصص فنی، کفایت مالی و ریزی در پروژه را مؤثرترین عوامل موفقیت پروژه‌ها می‌دانند در صورتی که طبق تحقیق انجام شده عواملی مانند اعتقاد به دین و انقلاب، اعتماد به رهبران و مدیران، اعتماد به نفس ملی (ما می‌توانیم)، عمل به تکلیف، احساس مسئولیت و تعهد کاری، استفاده از جوانان با انگیزه، داشتن شور انقلابی و جهادی جزء مؤثرترین عوامل موفقیت پروژه‌هاست که این تفاوت دیدگاه ناشی از اختلاف بینشی و ارزشی در سازمانها است.

هـ) در حال حاضر یکی از موضوعات مسئله‌ساز در مدیریت پروژه در کشورهای در حال توسعه دنیا، که با دید اومانیستی به فعالیت‌های سازمان می‌نگرند، این نکته است که چگونه می‌توان انگیزه نیروی انسانی فعال در پروژه را برانگیخت که هر پروژه در زمان مقرر خود به پایان برسد

انقلاب اسلامی بر عوامل فردی کارکنان مؤثر، و نیز دارای همبستگی است و این عوامل درصد زیادی از تأثیر بر موفقیت پروژه‌ها را شامل می‌شود.

ب) در کنار عوامل یاد شده، عوامل مرتبط با دانش مدیریت پروژه، که در دو گروه عوامل مدیریتی در برنامه ریزی و عوامل مدیریتی در اجرای پروژه تعریف شده است، تحت تأثیر عوامل انگیزشی و فردی کارکنان در موفقیت پروژه سهم دارد.

ج) با توجه به نتایج پژوهش به نظر می‌رسد نهادها و سازمان‌های فعال در امور مهندسی و عمرانی کشور باید رویکردهای متفاوتی را بر حسب وضعیت خود به منظور تقویت نقاط قوت بنگاه و تطابق آن با عوامل کلیدی موفقیت در پیش گیرند. تمرکز سازمانها بر یافتن راهکارهایی به منظور دستیابی به نقاط قوت در زمینه پنج گروه عوامل یادشده می‌تواند جایگاه سازمان را در فعالیت‌های مهندسی بهبود بخشد.

د) با مقایسه نتایج این پژوهش با پژوهش‌های انجام شده در دنیا به این واقعیت پی برده می‌شود که شکاف بزرگی بین دیدگاه انگیزشی بین سازمان‌های جهانی با سازمان‌های داخلی وجود دارد که تجربه دفاع مقدس را داشته‌اند. این شکاف ناشی از اختلاف دیدگاه مربوط به

ردیف	عامل	Friedman	TOPSIS	اختلاف
۱	اعتقاد به اسلام	۲	۲	۰
۲	عمل به تکلیف	۴	۴	۰
۳	توکل به خدا در کارها	۹	۹	۰
۴	همبستگی دینی اعضای پروژه	۱۲	۱۲	۰
۵	وجود بستر بروز اعتقادات دینی	۱۱	۱۱	۰
۶	اعتماد به امام و انقلاب اسلامی	۱	۱	۰
۷	اعتماد به مدیران و فرماندهان جنگ	۱۶	۱۶	۰
۸	کسب استقلال و دفاع از پروژه	۱۸	۱۸	۰
۹	پیروزی در جنگ	۱۵	۱۵	۰
۱۰	داشتن شور انقلابی و جهادی	۷	۷	۰

▲ جدول ۷: مقایسه اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس روش فریدمن و روش تاپسیس

ردیف	عامل	Friedman	TOPSIS	اختلاف
۱۱	اعتماد به نفس ملی (ما می توانیم)	۶	۳	۳
۱۲	عزم ملی	۱۷	۱۷	۰
۱۳	روی کار آمدن نیروهای جوان با انگیزه	۳	۶	۳
۱۴	افتخار افراد به مشارکت در طرح	۲۹	۲۹	۰
۱۵	داوطلبانه بودن کار	۲۰	۲۰	۰
۱۶	احساس مسئولیت و تعهد کاری	۵	۵	۰
۱۷	سختکوشی و پشتکار	۱۰	۱۰	۰
۱۸	تفکر و تدبیر	۱۴	۱۳	۱
۱۹	هوش و خلاقیت	۱۳	۱۴	۱
۲۰	طراحی و برنامه ریزی در کارها	۲۳	۲۳	۰
۲۱	استفاده از خرد جمعی	۲۴	۲۷	۳
۲۲	استفاده از تجربه	۳۲	۳۲	۰
۲۳	بهره گیری از دانش های موجود	۳۷	۳۷	۰
۲۴	مشورت با متخصصان	۲۷	۲۴	۳
۲۵	شناسایی امکانات	۳۴	۳۴	۰
۲۶	بسیج امکانات و نیرو	۲۲	۲۲	۰
۲۷	سازماندهی مناسب	۳۱	۳۱	۰
۲۸	تقسیم کار مناسب	۳۶	۳۶	۰
۲۹	ارتقای دانش و تخصص مجریان (آموزش و تمرین قبل از اجرا)	۳۵	۳۵	۰
۳۰	اجرای دقیق و خوب	۱۹	۱۹	۰
۳۱	حمایت مدیران ارشد	۲۸	۲۸	۰
۳۲	بسنده کردن به امکانات	۳۰	۳۰	۰
۳۳	بهره گیری از جایگزینها در اجرا	۲۶	۲۶	۰
۳۴	ابتکار عمل	۲۱	۲۱	۰
۳۵	بهره گیری از روش آزمون و خطا در اجرا	۸	۸	۰
۳۶	مشارکت جمعی	۲۵	۲۵	۰
۳۷	استفاده از متخصصان و خبرگان	۳۳	۳۳	۰

▲ جدول ۷: مقایسه اولویت عوامل مؤثر در موفقیت پروژه پل بعثت بر اساس روش فریدمن و روش تاپسیس

و پسرقت و به موفقیت‌ها دست یافتن و نیافتن در چارچوب عوامل مادی متعارفی که اهل مادی، اهل محسوسات به آنها دل خوش میکنند، محدود نمی ماند؛ این عوامل در کنارش وجود دارد" (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۹۳).

منابع فارسی

- اسلامیان، محمد رضا (۱۳۸۲). بررسی و تحلیل عوامل حیاتی موفقیت در مدیریت پروژه‌های نیروگاهی ایران. تهران: چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه.
- پور جباری، پژمان (۱۳۹۱). اطلس جغرافیای حماسی ۵: خوزستان در جنگ. تهران: نشر صریح.
- جمالی فر، فاطمه (۱۳۸۲). شناسایی و رتبه‌بندی فاکتورهای کلیدی موفقیت مدیریت دانش مشتری: مطالعه سازمان صنایع الکترونیک شیراز. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- خامنه‌ای، سید علی (۱۳۹۳). دیدار با مسئولان نظام در حسینیه امام خمینی (ره) مورخ نهم ماه رمضان ۱۳۳۵-۱۳۹۳. تهران: سایت دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای.
- رضایی، کامران؛ تدین، سحر؛ اقدسی، محمد (۱۳۸۸). عوامل کلیدی موفقیت در پیاده سازی مدیریت فرایند و ارائه چارچوبی برای ارزیابی آمادگی سازمان. مدیریت صنعتی. دوره ۱، ش ۳.
- سیوکی، الهام؛ رشیدی نژاد، مسعود؛ خزاعی، علی (۱۳۸۲). ارائه مدلی تلفیقی برای تعیین عوامل و محدوده موفقیت پروژه‌ها در شرکت‌های کوچک و متوسط. تهران: چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه.
- شکوهی نیا، مریم (۱۳۸۹). شناسایی و ارزیابی عوامل مؤثر بر موفقیت پروژه‌های شرکت‌های پیمانکار نفت، گاز و پتروشیمی مورد: شرکت آریا پتروگاز. پایان نامه دانشگاه تهران.
- مومنی، منصور (۱۳۹۱). مباحث نوین تحقیق در عملیات. چ چهارم. تهران: گنج شایگان.
- نوری فر، راحله (۱۳۸۲). شناخت عوامل کلیدی در موفقیت پروژه در ایران. تهران: دومین کنفرانس بین المللی مدیریت پروژه.
- هاشمی فشارکی، سید جواد (۱۳۸۹). مقاله راهبردی

حال اینکه کارکنان آن می‌دانند با پایان یافتن پروژه کارشان به پایان میرسد و شاید شغلشان را از دست بدهند؛ بنابراین، مدیران پروژه‌ها حل مسئله را از طریق چینش سامانه‌های کنترل و نظارت، احتیاط در هزینه کردن بودجه، ارتباطات و رایزنی‌های پروژه، مشخص کردن دقیق فعالیت‌ها و اهداف پروژه دنبال می‌کنند و در موفقیت پروژه‌ها این عوامل را از عوامل انگیزشی مؤثرتر می‌دانند.

در کشورهایی که بر فرهنگ بومی تأکید دارند در اجرای پروژه‌ها بر ارضای انگیزه‌های دینی و ملی افراد تأکید بیشتری می‌شود تا افراد دخیل در آن احساس مسئولیت و تعهد کاری کنند. در این صورت، کارکنان پروژه می‌کوشند به هر طریق ممکن مانند استفاده از روش‌های آزمون و خطا، ابتکارات، جایگزین‌های پروژه را هرچه زودتر به پایان رسانند؛ زیرا دغدغه پایان یافتن پروژه در موعد مقرر برای افراد خیلی بیشتر از بیکاری بعد از آن به افراد انگیزه میدهد. البته سازمانها باید بکوشند در کنار ایجاد انگیزه‌های دینی و ملی برای کارکنان با استفاده از تضمین‌های شغلی، دغدغه‌های جانبی کارکنان سازمان را از بین ببرند؛ همان تجربه‌ای که از زمان دفاع مقدس در اجرای پروژه‌ها به دست آمد و به موفقیت بسیاری از پروژه‌ها انجامید.

و تفاوت دیگر این پژوهش با تحقیقات پژوهشگران خارجی تکیه بر نیروی انسانی بود. پژوهشگران خارجی بر نیروی انسانی تکیه چندانی نداشتند و بیشتر بر مدیریت‌ها، دانش‌های فنی، سرمایه گذاری و همراهی ذینفعان پروژه توجه می‌کنند در حالی که نتیجه این تحقیق نشان می‌دهد که اساس موفقیت پروژه‌های مهندسی رزمندگان در دوران دفاع مقدس بر دوش انسانها و انگیزه‌های کاری و معنوی آنها بنا شده است. همان گونه که مقام معظم رهبری و فرمانده معظم کل قوا در رهنمودها و بیانات خود گفته است: "یکی از خطاهای محاسباتی این است که انسان در چارچوب عوامل محسوس و صرفاً مادی محدود بماند؛ یعنی عوامل معنوی را، سنت‌های الهی را، سنت‌هایی که خدا از آنها خبر داده است، آن چیزهایی را که با چشم دیده نمیشود، ندیده بگیرد؛ این یکی از خطاهای بزرگ محاسباتی است.

... این عوامل را باید دید؛ در محاسبات ما این عوامل باید به حساب بیاید. همه عوامل سعادت و شقاوت و پیشرفت

Wiley & Sons, Hobo-Ken.

Morris, PWG & Hough, GH(1987). The Anatomy of Major Projects: A Study of the Reality of Project Management. John Wiley & Sons.

Murat Gunduza & Ahmad Mohammed Ali Yahyab(2014). Original Articles: Analysis of project success factors in construction industry. Technological and Economic Development of Economy Received: 8 Apr 2014, Accepted: 16 May 2015.

Nguyen, L. D., Ogunlana, S. O., & Lan, D. T. X. (2004). A study on project success factors in large construction projects in Vietnam. Engineering, Construction and Architectural Management, 11(6), 404-413. <http://dx.doi.org/10.1108/09699980410570166>.

Paulo Cesar Felix Osorio, Osvaldo L G Quelhas, Luis Perez Zotes, Eduardo Shimoda & Sérgio França (2014). Critical Success Factors in Project Management: An Exploratory Study of an Energy Company in Brazil. Global Journal of Management and Business Research: A Administration and Management Volume 14 Issue 10 Version 1.0 Year 2014.

Pinto JK, Prescott JE. (1988). Variations in critical success factors over the stages in the project-life cycle. Journal of Management, 14(1): 5-18.

Pinto, J. Covin, J.G. (1989). Critical factors in project implementation: a comparison of construction and R&D projects Technovation. 9 (1) pp. 49-62. 7002.

Rubin, I. M. and Seeling, W. (1967). Experience as a factor in the selection and performance of project managers. IEEE Trans Eng Management, 14 (3): 131-134.

اعجاز مهندسی قرن در دفاع مقدس. ستاد کنگره مهندسين
شهيد: سايت پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

منابع انگلیسی

Ashley, D.B. (1986). "New trends in risk management". Internet's 10th International Expert Seminar on New Approaches in Project. Management, Zurich.

Belassi, W. And Tukel, O.I. (1996). "A New Framework For Determining Critical Success/Failure Factors In Projects". International Journal Of Project Management, Vol.14 No.3, PP.141-51.

Belout, A. and Gauvreau, C. (2004). Factors influencing project success: the impact of human resource management. International Journal of Project Management, 22(1), pp. 1-11.

Chan, A., Ho, D., and Tam, C. (2001). "Design and Build Project Success Factors: Multivariate Analysis." J. Constr. Eng. Manage., 10.1061/(ASCE)0733-9364(2001)127:2(93), 93-100.

Clarke, A. (1999). A practical use of key success factors to improve the effectiveness of project management. International Journal of Project Management, 17(3), 139-145.

Daniel F. Ofori (2013). Department of Organisation and Human Resource Management. University of Ghana Business School Project Management Practices and Critical Success Factors—A Developing Country Perspective. International Journal of Business and Management; Vol. 8, No. 21.

Ika, L. A., Diallo, A., & Thuillier, D. (2011). Critical success factors for World Bank projects: An empirical investigation. International Journal of Project Management, 30(1), 105-116.

Kerzner, H. (2006). Project management best practices: achieving global excellence. John

نگاهی گذرا به فعالیتهای کانون در سال ۱۳۹۸

۱. برگزاری مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده و

مجمع عمومی فوق العاده کانون سنگرسازان بی سنگر

این مجامع روز ۲۸ شهریور ماه ۱۳۹۸ در سالن خوشه وزارت جهاد کشاورزی با حضور اکثریت اعضای هیئت امناء کانون برگزار شد که در آن ضمن تصویب صورت وضعیتهای مالی کانون مرکز در سال ۱۳۹۷؛ انتخابات بازرس قانونی کانون سنگرسازان بی سنگر مرکز برگزار شد و آقای حسین دین محمدی مجدداً برای این سمت انتخاب شدند.

ارائه گزارش عملکرد کانون توسط مدیر عامل در مجمع عمومی

۲. همکاری و هماهنگی کانون استان‌ها ۲.۱. جلسه شورای فصلی هماهنگی

کانون سنگرسازان بی‌سنگر استان‌ها و شهرستان‌های ویژه

در طول بهمن ماه ۱۳۹۷ تا آذر ماه ۱۳۹۸ در مجموع دو جلسه شورای فصلی کانون سنگرسازان بی‌سنگر استان‌ها شهرستان‌های ویژه برگزار گردید. در این جلسات که عمدتاً با حضور مدیران عامل یا روسای هیئت مدیره کانون‌های سراسر کشور برگزار می‌گردد، ضمن ارائه گزارشی از فعالیت‌ها توسط مدیران کانون مرکز و استان‌ها، رایزنی‌ها و تصمیم‌گیری‌هایی درباره ادامه فعالیت‌های کانون انجام می‌شود تا در سراسر کشور شاهد هماهنگی در انجام

ماموریت‌های محوله کانون‌ها باشیم.

۲.۱.۱. اولین جلسه در بازه زمانی فوق روز ۵شنبه ۲ اسفندماه ۱۳۹۷ برگزار گردید که ضمن ارائه گزارش عملکرد توسط مدیرعامل کانون مرکز و رایزنی در مورد مباحث مختلف، از سایت جدید کانون سنگرسازان بی‌سنگر رونمایی شد.

برخی از مهمترین مصوبات این جلسه عبارتست از:
- اصلاح ساختار کانون‌ها در جهت توانایی پذیرش مسئولیتهای اجرایی مربوط به ایثارگران و خانواده آنان و ساماندهی و اداره کردن گروه‌های خودجوشی که در این راستا فعالیت‌هایی می‌نمایند. در صورت لزوم، در هر زمینه کارگروهی فعال و مؤثر ایجاد شود و در همه زمینه‌ها برای پیشبرد اهداف کانون و امور ایثارگران جهاد کشاورزی با توانمندی و خردمندی اقدام نمایند، مثل مسکن، اشتغال، دیدارها، خدمات معیشتی و ...

نوسن مجمع عمومی فوق العاده و عادی بطور فوق العاده کانون در سال ۱۳۹۸

▲ پوستر جلسه فصلی شورای هماهنگی

وظیفه اصلی وزارت جهاد کشاورزی است به خوبی انجام شده است.

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت جهاد کشاورزی افزود: ما تعهدمان به ملت و مقام معظم رهبری خودکفایی در محصولات استراتژیک هست که شما می‌دانید به لطف خدا در بحث گندم، برنج، شکر و سیاست‌هایی که در بحث روغن گذاشته شده و خیزی که مجموعه وزارتخانه برداشته شده است واقعا عظیم است.

وی تصریح کرد: علاوه بر این مباحث، حوزه‌هایی داریم که اینها آبروی وزارتخانه ما هستند و اعتقاد داریم پیشکسوت‌های مجموعه جهاد، آبروی مجموعه وزارتخانه هستند. امروز اگر وزارت جهاد کشاورزی در همه جا حضور دارد و همه جا با قوت فعالیت دارد به خاطر همین پیشکسوت‌هاست که زحمات زیادی کشیدند و واقعا برای این وزارتخانه دلسوزی کردند. این چه در شرایط جنگ بوده است و چه در شرایط سازندگی و عمران. اتفاقاتی که در روستاها افتاد، واقعا افتخاراتی است که باید حفظ کنیم.

مهندس طلایی خاطر نشان کرد: دغدغه‌ای در وزارتخانه هست برای پیگیری امور ایثارگران. البته عذرخواهی می‌کنیم که کارها نکرده‌ای هم داریم، ولی این دغدغه وجود دارد که بتوانیم خدماتی برسانیم. شاید تنها جلسه‌ای که به

- تلاش شود تا کارتهای عضویت کانون با استفاده از مزایای لازم از اعتبار بیشتری برخوردار شود.

- کانون‌ها و ادارات ایثارگران تلاش نمایند با جلسات مشترک با یکدیگر مشکلات و اولویت‌های ایثارگران حوزه فعالیت خود را معین و با هماهنگی و همکاری یکدیگر نسبت به انجام آنها اقدام نمایند. بطوری که مکمل هم باشند و فعالیت‌هایی را که اعتبار دارند در قالب تفاهم نامه و موارد غیر را در قالب همکاری متقابل به سرانجام برسانند. ۲،۱،۲. دومین جلسه روز ۵شنبه ۲۱ آذرماه ۱۳۹۸ برگزار شد که در آن ضمن راینی مدیران عامل کانون‌های سراسر کشور، مهندس محمدرضا طلایی معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت جهاد کشاورزی در این جلسه حاضر شد و ضمن ارائه گزارشی از اقدامات این معاونت در حوزه ماموریت‌های کانون، به سوالات مدیران کانون‌ها پاسخ گفت.

مهندس طلایی در سخنانی در این جلسه گفت: من مطمئن هستم با توجه به زحماتی که برای مجموعه کشیدید، مسائل مجموعه برایتان خیلی مهم هست. به حمدالله با وظایفی که امروز به بخش کشاورزی واگذار شده، این بخش با همه مشکلات، تحریم‌ها، خباثت‌ها و بی‌رحمی‌ها سر پا ایستاده است. وظیفه امنیت غذایی که

جهاد امری ضروری است. با توجه به مصوبه مجمع عمومی مؤسسات و تأکید کمیسیون مرکزی در مورد رعایت حقوق سهامداران پس از انجام امور کارگزاری و با عنایت به اینکه کانون سنگرسازان بی سنگر مرکز و استان‌ها و شهرستان‌های ویژه مرجع و نهاد مردمی ایجاد انسجام، حمایت و پیگیری امور ایثارگران پ م ج ج می باشند و

▲ جلسه فصلی شورای هماهنگی کانون با حضور مسئولین وزارت

این کانون‌ها در شناسائی ایثارگران پ م ج ج و پیگیری امور اقتصادی و از جمله واگذاری سهام ایثارگران نقش اساسی دارند.

۳. لازم است از طریق کانون‌های سنگرسازان بی سنگر با همکاری ادارات امور ایثارگران به راویان نور جهاد آموزش منطقه ای داده شود.

۴. کارگروه فرهنگی برنامه ریزی لازم را جهت هماهنگی با آموزش و پرورش برای ترویج فرهنگ جهادی و نشر خدمات ارزنده جهاد سازندگی در دو دهه اول انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس به هیئت مدیره ارائه تا پس از تصویب با هماهنگی واحدهای ذیربط وزارتخانه پیگیری گردد.

۳. امور فرهنگی

در راستای مأموریت ذاتی کانون سنگرسازان بی سنگر که مباحث فرهنگی پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد از مهمترین و اولویت‌دار ترین فعالیتهای کانون است، در طول سال گذشته فعالیتهای مستمری در زمینه‌های مختلف فرهنگی انجام شده است و سعی گردیده تا با استفاده از آخرین روش‌های مرسوم در فضای حقیقی و مجازی فرهنگ غنی سنگرسازان بی سنگر در اختیار عموم قرار گیرد. در ذیل به برخی از مهمترین اقدامات صورت گرفته اشاره شده است.

۳.۱. طراحی سیستم و به روزرسانی فنی و محتوایی پایگاه اطلاع رسانی (وب سایت) کانون سنگرسازان بی سنگر

صورت مرتب برگزار می‌شود کمیسیون امور ایثارگران است. واگذاری سهام به ایثارگران یکی از کارهای ارزشمندی است که انجام شد ولی خب همچنان جای کار دارد و امیدواریم برکاتش برای مجموعه باشد. ما دلمان می‌خواهد برای ایثارگران قدم برداریم و معتقدیم که این باقیات صالحات برای ما خواهد بود.

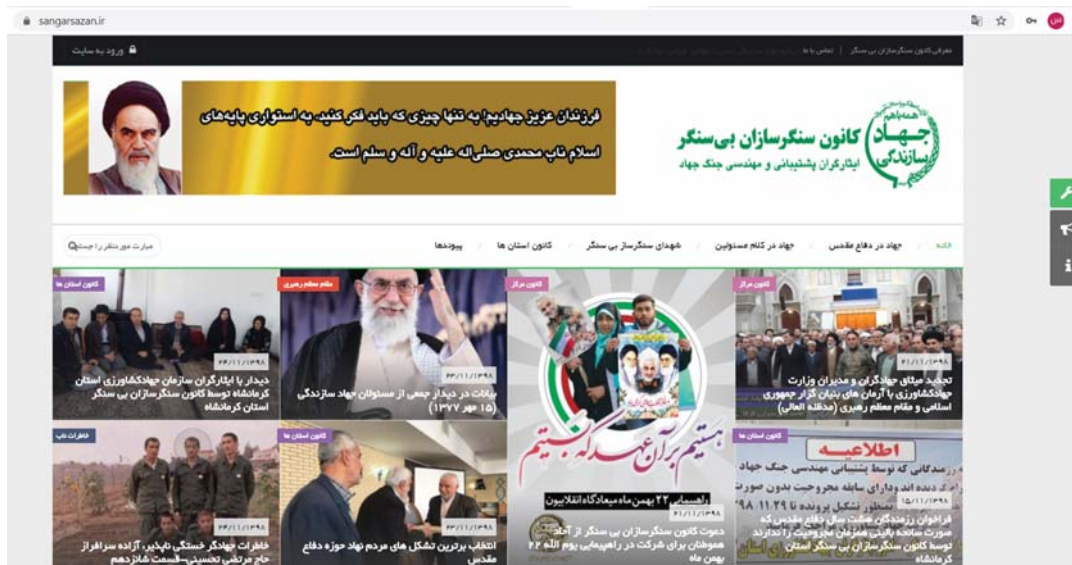
وی با اشاره به اینکه برخی از مشکلات در درون سازمان استان‌ها حل شود افزود: هر کانونی که با سازمان و اداره ایثارگران رابطه بهتری برقرار کرده، قدم‌های بهتری برداشته شده است.

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت جهاد کشاورزی تصریح کرد: کانون‌ها نباید مشکلی برای تهیه مکان داشته باشند. ما باید جایگاه و ساختمان آنها را ثابت کنیم. ما دنبال راهکار قانونی هستیم که بتوانیم مکان کانون‌ها را ثابت کنیم تا بتوانند خدمات رسانی بهتری به ایثارگران داشته باشند.

برخی از مهمترین مصوبات این جلسه که بیست و نهمین جلسه شورای فصلی هماهنگی کانون‌های استان‌ها و شهرستان‌های ویژه محسوب می‌گردید عبارتند از:

۱. نامه درخواست دیدار با مقام معظم رهبری که متن اولیه آن تنظیم گردیده و به تأیید حاضرین در جلسه رسیده با امضای جمعی از فرماندهان از طریق مقتضی به دفتر معظم له ارسال و پیگیری لازم برای تحقق آن توسط کانون مرکز صورت پذیرد.

۲. انسجام واحدهای اداری، کمیسیون مرکزی، کانون‌های سنگرسازان بی سنگر و تشکل‌های اقتصادی ایثارگران

▲ صفحه اصلی سایت سنگرزازان بی‌سنگر (WWW.SANGARSAZAN.IR)

۳.۱.۱. طراحی سیستم و ارتقاء فنی سایت:

۳.۲. استفاده از ظرفیت عظیم فضای مجازی
فضای مجازی با فراگیر شدن تلفن‌های هوشمند به یکی از بهترین راه‌های ارتباطی تبدیل شده است. کانون سنگرزازان بی‌سنگر نیز از این قاعده عقب نمانده است و در کلیه شبکه‌های اجتماعی مطرح که در دسترس قرار دارد اقدام به راه اندازی کانال نموده است. این کانال با نشانی @sangarsazan_ir در تلگرام، اینستاگرام، توئیتر، ایتا، سروش، بله و سایر شبکه‌های اجتماعی در دسترس عزیزان قرار گرفته است.

امروزه یکی از مهمترین ابزارهای ارتباط فرهنگی پایگاه‌های اطلاع رسانی (وب سایت‌ها) محسوب می‌گردند. با توجه به مشکلات فنی که در سایت قبلی کانون وجود داشت، بنابر این شد که سایت کانون از نظر فنی ارتقاء یابد و این در برنامه‌های ماموریت مدیریت فرهنگی کانون قرار گرفت که به حمدالله سایت جدید توانسته است برخی از مشکلات قبلی را مرتفع نماید که امکان دسترسی و ورود مطلب به کانون‌های استان‌ها و شهرستان‌های ویژه و نویسندگان و پژوهشگران دفاع مقدس داده شده است. هم اکنون بیش از ۱۵ کانون استانی در این سایت که به نشانی www.sangarsazan.ir در دسترس عموم قرار دارد، فعال هستند.

۳.۲. تهیه ویژه نامه‌های الکترونیک

در طول سال گذشته ۲ شماره از نشریه سنگرزازان بی‌سنگر با سیاستگذاری جدید به صورت الکترونیک منتشر و در دسترس مخاطبان قرار گرفته است.

۳.۱.۲. به روز رسانی محتوایی:

همچنین مقرر شده است که این نشریه سنگرزازان بی‌سنگر که شماره ۹۲ آن در حال حاضر در برابر دیدگان شماست، به صورت منظم هر فصل منتشر گردد.

با فراهم آمدن امکان ورود مطلب برای کانون‌های سراسر کشور و نیز نویسندگان حوزه دفاع مقدس، روزانه این سایت از نظر محتوایی در راستای ماموریت‌های کانون سنگرزازان بی‌سنگر به روزرسانی می‌گردد.

۳.۴. برگزاری برنامه دیدار

برنامه دیدار یکی از اهداف کانون سنگرزازان بی‌سنگر است که در اساسنامه کانون نیز به صراحت به آن اشاره شده است.

اخبار کانون‌ها، خاطرات دوران دفاع مقدس، تصاویر مستند، کتابشناسی، اخبار ایثارگران و بررسی عملیات‌های دوران دفاع مقدس از مهمترین منوهای این سایت محسوب گردیده که روزانه در حال به روزرسانی است.

در طول سال گذشته ۴ برنامه دیدار با حضور ۱۵۰ تا ۴۰۰ نفر از ایثارگران و خانواده‌های محترمشان برگزار گردیده که در آن ضمن دیدار ایثارگران با یکدیگر، برنامه‌های فرهنگی متنوعی در نظر گرفته و انجام شده است. رضایت ۸۵ درصدی ایثارگران شرکت کننده در این مراسم‌ها موجب شده است که کانون برای برنامه ریزی حداقل ۶ برنامه فرهنگی دیدار در سال ۹۹ برنامه‌ریزی و اجرای آن را در دستور کار بخش فرهنگی کانون قرار دهد.

۳.۵. موضع‌گیری‌ها در موضوعات روز جامعه

بدون شک حضور سنگرسازان بی سنگر در موضوعات روز جامعه همچون گذشته تاثیرگذار بوده و هست. بنابراین در مناسبت‌های مختلف با صدور بیانیه، طراحی پوستر و استفاده از سایر ظرفیت‌های موجود، پیام سنگرسازان بی سنگر منتشر شده است.

برخی از مهمترین بیانیه‌های صادر شده عبارتند از:

- پاسخ و اعلام آمادگی در بیانیه گام دوم انقلاب
- سالروز تأسیس جهاد سازندگی
- حمایت از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و محکوم نمودن تروریستی خواندن این گروه توسط دولت ایالات متحده
- بیانیه مشترک کانون سنگرسازان بی سنگر - کانون جهادگران جهادسازندگی و کانون بازنشستگان جهادسازندگی در چهلمین سالگرد شهادت شهیدان ولی ا... نیکبخت و امام

بخش ریگی

- هفته دفاع مقدس
- شهادت سردار سپهبد شهید قاسم سلیمانی
- پاسخ به ندای انتقام سخت از آمریکایی‌ها به مناسبت شهادت سردار سلیمانی
- دعوت از عموم آحاد جامعه برای حضور در راهپیمایی روز ۲۲ بهمن ۱۳۹۸
- به عنوان نمونه متن بیانیه کانون سنگرسازان بی سنگر در پاسخ به ندای انتقام سخت رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در ذیل آمده است.

«قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُم بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنَى وَفَرْدَى...؛ [ای پیامبر!] بگو: شما را تنها به یک چیز اندرز می‌دهم و آن اینکه: دو نفر دو نفر و یا یک نفر یک نفر برای خدا قیام کنید...» (سوره سباء، آیه ۴۶)

ملت شریف و عزیز ایران اسلامی به خاطر دارید که پس از پیروزی انقلاب اسلامیان تعدادی جوان دانشجو و تحصیلکرده با منویات امام خمینی (ره) دور هم جمع شدیم تا خرابی‌های به جای مانده از دوران ستمشاهی را آباد کنیم و پیر فرزانه انقلاب نام «جهاد سازندگی» را برایمان به یادگار گذاشتند تا ایرانی که اینک جمهوری اسلامی ایران نامیده می‌شد را بسازیم. مدتی از این تلاش نگذشته بود که «صدام حسین بعثی» با حمایت همه جانبه «شیطان بزرگ» دست به تجاوزی همه جانبه به کشورمان زد و ما به ندای هل من ناصر

۳.۷. همکاری در برگزاری مراسم‌های ملی

- همکاری در برگزاری گردهمایی فرماندهان پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد در ۲۸ شهریور ماه ۱۳۹۸ همزمان با هفته دفاع مقدس

- همکاری و مشارکت با کانون جهادگران جهاد سازندگی، کانون بازنشستگان جهاد سازندگی و اداره کل امور ایثارگران وزارت جهاد کشاورزی در برگزاری مراسم سالروز تأسیس جهاد سازندگی در مرقد امام و غبارروبی مزار شهدای سنگرساز بی‌سنگر

۴. امور مالی

۴.۱. تلاش در جهت رفع مشکلاتی که موجب مشروط‌شدن حساب‌های کانون در مجمع قبل شده بود؛ (با برگزاری چندین جلسه هیأت‌مدیره و حداقل پنج جلسه کارگروه امور مالی)

۴.۲. پرداخت حقوق معوقه بیش از سه ماه کارکنان و مرتبطین کاری کانون و همچنین پرداخت مطالبات سایر

ینصرنی امام و مرادمان خمینی کبیر(ره) پاسخ دادیم و رکن سوم دفاع مقدس را با عنوان «پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد» بر عهده گرفتیم تا به تعبیر رهبر فرزانه انقلاب «نقش جهاد سازندگی کمتر از نیروهای نظامی نبوده و نیست.» و این خود دلیلی شد بر اینکه از لسان امام عزیزمان لقب پرافتخار «سنگرسازان بی‌سنگر» را بگیریم.

بعد از دوران دفاع مقدس با یاد ۳۳۰۰ هم‌زم شهیدمان، دوباره برای آبادانی کشورمان با تجاری ارزشمند برگشتیم و شعارمان این بود که «ما می‌توانیم» و توانستیم با اتکال به ذات لایزال الهی گام‌های مثبتی را برداریم که خودکفایی در تولید گندم، طرح احیاء ۵۵۰ هزار هکتاری اراضی خوزستان و ایلام و... تنها نمونه‌هایی از این تلاش هاست.

اینک نیز به استحضار شما هموطنان عزیزمان می‌رسانیم که در شرایطی که کمتر از دوران دفاع مقدس نیست، دوشادوش برادران عزیز نظامی مان تحت زعامت رهبر معظم انقلاب حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) همچون دوران هشت ساله دفاع مقدس، با شور و نشاط توأم با تجارب گرانسنگ آن دوران و دوران‌های پس از دفاع، آماده جانفشانی در راه دفاع از ایران همیشه سرافراز و آرمان‌های انقلاب اسلامی خواهیم بود و اعتقاد راسخ داریم که «ایران قرار است تا ابد ایران بماند».

و من الله التوفیق
کانون سنگرسازان بی‌سنگر

۳.۶. رایزنی و همکاری با موسسات، کانون‌ها و سازمان‌های فرهنگی همسو

همکاری با سازمان‌های و مجموعه‌های همسو از قبیل اداره کل امور ایثارگران وزارت جهاد کشاورزی، کانون جهادگران جهاد سازندگی، کانون بازنشستگان جهاد سازندگی، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، باغ موزه دفاع مقدس و... از مهمترین ماموریت‌های کانون سنگرسازان بی‌سنگر در سال گذشته است که به حمدالله آثار و نتایجی مطلوبی هم در پی داشته است.

▲ پوستر دعوت به راهپیمایی یوم الله بهمن

مراکز؛

۴,۳. تلاش در جهت کاهش هزینه‌های جاری و حذف برخی برنامه‌های غیرضروری؛
۴,۴. کاهش تعداد کارمندان ثابت و حرکت در راستای تغییر چهارچوب ارتباطات کاری از حالت قرارداد اداری تمام‌وقت به قرارداد پاره‌وقت؛
۴,۵. تهیه و تصویب بودجه واقع‌بینانه برای سال مالی ۹۸ و ۹۹ در موعد مقرر؛
۴,۶. پیگیری و اقدام در راستای خوداتکایی مالی کانون؛ (تلاش برای کسب درآمد از زمین شهید کریمی)
۴,۷. پیگیری، بررسی و تعیین میزان مطالبه از اداره کل امور ایثارگران بابت مابقی پرونده‌های سهام و همچنین هزینه‌های کلی و ملی انجام‌شده توسط کانون مرکز بابت طرح واگذاری سهام شرکت تلاشگران، در راستای تأمین منابع مالی جهت پرداخت بدهی کانون مرکز به کانون‌های استان‌ها بابت پرونده‌های تأییدشده تسویه‌نشده؛
۴,۷,۱. استعلام، بررسی و مقایسه لیست پرونده‌های ارسالی از کانون‌های استان‌ها با لیست شرکت تلاشگران؛
۴,۷,۲. مطابقت مورد فوق با پرداختی‌های صورت‌گرفته به کانون‌ها؛
۴,۷,۳. استخراج طلب کانون‌ها بابت مابقی پرونده‌های تأییدشده که هنوز تسویه نشده‌اند.

۵. امور اداری و تشکیلاتی:

۵,۱. انجام تمهیدات برای برگزاری مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده و مجمع عمومی فوق‌العاده سال ۹۸؛
۵,۱,۱. آماده‌سازی و چاپ آگهی دعوت در روزنامه کثیرالانتشار؛
۵,۱,۲. تهیه و ارسال دعوت‌نامه برای اعضای هیأت‌امنا و همچنین ارسال پیامکی و پیام در فضای مجازی؛
۵,۱,۳. تهیه گزارش‌ها، استخراج آمارهای مورد نیاز و بررسی بندهای اساسنامه جهت موارد مطروحه در مجمع عمومی؛
۵,۱,۴. اقدام به موقع جهت ثبت قانونی صورتجلسات مجمع سال گذشته و تغییرات هیأت‌مدیره در اداره ثبت شرکت‌ها و سایر مراجع قانونی، پس از تلاش فراوان و رفع موانع؛

۵,۱,۵. تهیه لیست‌های مورد نیاز از هیأت‌امنا و فرماندهان هم‌تراز جهت بررسی در مجمع؛
۵,۱,۶. تهیه برگه رأی انتخاب بازرس، با شماره سریال و مهر برجسته؛
۵,۱,۷. تهیه لیست‌های حضور و غیاب، به صورت «با نام» و به تفکیک کانون‌ها و قرارگاه‌ها؛
۵,۱,۸. انجام هماهنگی‌های لازم با کمیسیون مرکزی امور ایثارگران و اداره کل امور ایثارگران.
۵,۲. برگزاری جلسه شورای هماهنگی کانون‌های استان‌ها در اسفندماه ۹۷ و آذرماه ۹۸ و پیگیری مصوبات این جلسات؛
۵,۳. فعال کردن بیشتر و برگزاری منظم جلسات کارگروه‌های اصلی و فرعی هیأت‌مدیره؛
۵,۴. پیگیری رفع مشکل و صدور سند زمین شهید کریمی؛
۵,۴,۱. پیگیری جهت انتقال سند زمین از بانک کشاورزی به وزارت جهاد کشاورزی؛
۵,۴,۲. تصویب حق بهره‌برداری کانون از زمین شهید کریمی به مدت «سی» سال.
۵,۵. تهیه و تصویب آئین‌نامه‌های داخلی مورد نیاز کانون؛ (آئین‌نامه‌های حقوق و دستمزد، معاملات و اختیارات مدیرعامل، توسط هیأت‌مدیره به تصویب رسید).
۵,۶. تهیه و ارسال تعداد «۵۶۵» عدد کارت عضویت برای اعضای کانون‌های استان‌ها؛
۵,۷. پیگیری تغییر کیفیت کارت عضویت کانون از حالت فعلی به «کارت هوشمند بانکی»؛
۵,۷,۱. هماهنگی با واحدهای دست‌اندرکار در بانک قرض‌الحسنه رسالت؛
۵,۷,۲. هماهنگی با شرکت تهیه‌کننده کارت هوشمند و تهیه و ارائه طرح گرافیکی مربوطه.
۵,۸. انجام تعمیرات مورد نیاز در محل دفتر کانون مرکز؛
۵,۹. پیگیری برای افزودن فرماندهان هم‌تراز شده جدید به هیأت‌امنا کانون مرکز؛
۵,۹,۱. تحویل گرفتن لیست هم‌ترازی فرماندهان از اداره کل امور ایثارگران و مقایسه آن با لیست هیأت‌امنا کانون؛
۵,۹,۲. تهیه لیست فرماندهان هم‌تراز رده گردان به بالا، که هم‌اکنون عضو هیأت‌امنا نیستند؛
۵,۹,۳. استخراج لیست آن دسته از اعضای هیأت‌امنا که

همترازی ندارند.

۵,۹,۴. پیگیری برای تصویب و اجرایی کردن مصوبه مجمع عمومی سال ۹۶ در خصوص اصلاح و تکمیل آئین نامه عضویت یکی از فرزندان هیأت امنای متوفی و فرماندهان شهید، در هیأت امنای کانون مرکز؛

۵,۱۰. عضویت و حضور در جلسات و کارگروه های متعدد مرتبط با ایثارگران و سنگر سازان بی سنگر؛

۵,۱۰,۱. حضور در جلسات کارگروه «اشتغال» و کارگروه «مسکن»؛

۵,۱۰,۲. حضور در جلسات متعدد با مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی و کمیسیون مرکزی امور ایثارگران در خصوص مسائل مربوط به سنگر سازان بی سنگر؛

۵,۱۰,۳. پیگیری عضویت و تعیین نماینده کانون در کمیسیون مرکزی امور ایثارگران.

۵,۱۱. تلاش در راستای ارتباط بیشتر و مؤثرتر با کانون های استان ها و انجام هماهنگی های بیشتر؛

۵,۱۱,۱. کمک به برگزاری و تهیه صورتهای جلسات مجامع سالانه کانون ها؛

۵,۱۱,۲. پیگیری رفع مشکلات کانون ها از طریق مکاتبات با مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی در مرکز و سازمان های استان ها و همچنین سایر نهادها؛

۵,۱۲. انجام مکاتبات با مراکز دولتی و غیردولتی، نهادها، ارگان ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، در راستای فعالیت های کانون مرکز، به تعداد «۳۰۸» مورد نامه و پیگیری این مکاتبات؛

۵,۱۳. پیگیری جهت ارتباط گیری و افزایش اعضای کانون ها بر اساس لیست سهامداران شرکت تلاشگران اقتصاد پایدار

۵,۱۴. تعیین تکلیف بدهی های مالیاتی کانون و کاهش قابل ملاحظه آنها طی پیگیری ها و جلسات با سازمان امور مالیاتی

۶. امور خدمات رسانی

۶,۱. عقد تفاهم نامه با «بانک قرض الحسنه رسالت» در خصوص سپرده گذاری برای اعطای امتیاز وام؛

۶,۱,۱. این طرح، در ادامه طرح صندوق قرض الحسنه است؛

۶,۱,۲. عودت مبالغ حق عضویت اعضای سابق صندوق قرض الحسنه به آن ها.

۶,۲. پیگیری عقد تفاهم نامه با شرکت بیمه «دانا» در خصوص تخفیف و تقسیت حق بیمه شخص ثالث و بدنه، تا سقف «۳۵» میلیون ریال برای اعضای معرفی شده از طرف کانون ها در مرکز و استان ها؛

۶,۳. اجرای مسئولیت کانون و همکاری در برپایی موب «سنگر سازان بی سنگر حسینی» در کربلای معلی (هماهنگی امور پشتیبانی و جمع آوری کمک های نقدی و غیرنقدی از سراسر کشور و برپایی موب در کربلا)؛

۶,۴. پیگیری جمع آوری، ارسال و توزیع کمک به مردم سیل زده در فروردین و اردیبهشت ۹۸ (هماهنگی با کانون های استان ها و انجام مدیریت جمع آوری و ارسال کمک های مردمی و توزیع آن در مناطق سیل زده، و برپایی چند موب جهت طبخ و توزیع غذا در مناطق سیل زده به مدت بیش از یک ماه، با تهیه بیش از ۷۰ هزار وعده غذا)؛

۶,۵. پیگیری اخذ تسهیلات بانکی از سیستم بانکی کشور (بانک های کشاورزی و ملی) به مبلغ ۲۰ میلیارد تومان برای اعضای کانون ها؛

۶,۶. مکاتبه با مسئولین عالی رتبه کشوری و لشگری در خصوص تهیه تصویب نامه ها و آئین نامه های مورد نیاز و مرتبط با قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، به خصوص در زمینه بیمه و هزینه های درمانی جانبازان؛

۶,۷. سرکشی به خانواده های محترم شهدای وزارت جهاد کشاورزی از طرف اداره کل امور ایثارگران، در استان سمنان؛

۶,۸. انجام تفاهم جهت برخورداری اعضای کانون در تهران از تخفیف ۵۰ درصدی مجموعه های ورزشی شهرداری.

عَلَمُ الْإِسْلَامِ

سالروز میلاد باسعادت مولود کعبه
حضرت علی (ع) و روز پدربارگباد

کانون سنگر سازان بی سنگر